

ABONAMENTUL

Pe un an . 28 Cor.
Pe un jum. . 14 "
Pe o lună . 2.40 "

Numărul de zi pentru România și străinătate pe an 40 franci.

Telex pentru oraș și comitat 502.

TRIBUNA

REDACȚIA
și ADMINISTRATIA:
Strada Deák Ferenc Nr. 20
INSERȚIUNILE
se primesc la administrație.
Mulțumite publice și Loc
deschis costă fiecare ză
90 filerl.
Manuscripte nu se inapo-
lază.

Viena și Budapesta.

— Românii și situația politică. —

Arad, 1 Martie n.

Viața noastră publică în acești doi ani din urmă este frământată, aproape exclusiv, de două chestiuni de cea mai mare importanță: chestiunea *reformelor militare* și chestiunea *votului universal*. Toate celelalte chestiuni cari s'au adus în discuție au agitat spiritele numai în măsură mai mică sau au interesat, în mod direct, numai anumite clase ale populației. Aceste două chestiuni mari ating, însă, în mod direct interesele *tuturor* claselor și rezolvirea lor va influența, în mod favorabil sau nefavorabil — potrivit felului de rezolvire — soarta *tuturor* *popoarelor din Ungaria*.

Amândouă chestiunile își așteaptă rezolvirea de mult și preocupă de mult opinia publică. Dar tocmai fiindcă rezolvirea lor, într'un fel sau altul, determină direcția în care va evolua acest stat poliglot — această rezolvire a fost amânată până la limita extremă posibilă. Criza parlamentară a celor 10 ani din urmă este în cea mai strînsă legătură cu aceste două chestiuni, în cari *politica unguerească* caută noi temelii pentru asigurarea *egemoniei rasei unguerești*.

Amenințarea guvernului baronului *Fejervary* de-a impune o reformă electorală *democratică* a determinat opoziția *coaliată* din 1906 să renunțe la „rezistența națională” și să primească alcătuirea unui nou guvern *coalitionist*, în al cărui program

rezolvirea chestiunii *votului universal* ocupa loc de frunte. Cei patru ani de guvernare *coalitionistă* au fost, însă, caracterizați prin încercările — reușite — de-a amâna înfăptuirea acestui punct din programul guvernului și de încercările — tot atât de reușite — de-a slăbi, prin legi *jignitoare*, cum au fost de pildă legile *școlare* ale contelui *Apponyi*, puterea de rezistență națională a *popoarelor nemaghiare*.

Tendențele acestea de a îngreuna naționalităților *nemaghiare* puțința de-a influența într'o măsură oare-care rezolvirea acestor chestiuni (când încercările de-a o amâna vor fi ajuns la limita extremă posibilă) au fost împărțite de toate guvernele *ungurești*. În cea mai mare măsură poate de guvernul contelui *Khuen-Hédervary*.

Și iată că acum în momentul când rezolvirea lor nu se mai poate amâna, când de doi ani de zile chestiunile *militare* și *chestiunea votului universal* — cari ating în cea mai mare măsură interesele *tuturor* claselor și ale *tuturor* *popoarelor* din Ungaria — nu s'au mai luat dela ordinea zilei, trebuie să constatăm că în *parlamentul nostru nimeni nu mai ține seamă de alte interese decât interesele „națiunii” și că majoritatea țării, alcătuită din cetățeni nemaghiari, este cu desăvârșire nesocotită*.

Lupta în jurul rezolvirii acestor două chestiuni se dă între *Viena și Budapesta* și va atârna dela *bunavoința* biruitorului să ne dec și nouă cât și ce va crede de cuviință.

Că poporul românesc astăzi este reprezentat în Camera din Budapesta numai prin *cinci* deputați *naționaliști*, față de *cincisprezece* în Camera aleasă sub guvernul *coalitiei*, se datorește în rîndul întâi *volniciilor* ne mai pomenite *șavârșite* la alegerile din 1910 împotriva *candidaților naționaliști*.

Guvernul contelui *Khuen-Hédervary* a procedat sub acest raport după un plan bine cumpănit până și în cele mai mici amănunte. N'a căutat să-și asigure numai o *majoritate considerabilă*, ci a căutat ca această majoritate să fie în acelaș timp și *ungurească*.

Candidații noștri *naționali*, cu abia două excepții (la *Caransebeș* și la *Oravița*), au avut toți *contracandidați ungueri*. Dar și în aceste două cazuri, numai un cerc (*Oravița*) era cucerit de *naționaliști*. I-ar fi fost, poate, mai ușor guvernului să facă *pretutindeni* *alegeri* cu *contra-candidați români*, căci, *durere*, s'au găsit *Români* destui cari să-și ofere *serviciile*. Dintre acești *Români* guvernul a ales însă numai câțiva oameni, al căror trecut era pentru el destulă *garanție* că nu vor cărti nici împotriva legilor celor mai *dușmănoase* *Românilor*. Astfel au ajuns în Camera *deputaților* două *fracțiuni românești*: una *opozitionistă* (*naționalistă*), cealaltă *guvernamentală* (*moderată*), dar amândouă *prea neînsemnate*. Dacă, însă, ar fi îngăduit intrarea în Camera a unui număr mai mare de *deputați guvernamentali români*, chiar numai *prezența* lor ar fi silit guvernului să ție seamă de ei și de origina lor *română*.

T. Dostoewski.

Din viața lui Baclușin *).

Dar să vă povestesc reluă Baclușin. M-au trimis la Riga, oraș mare și frumos, care n'are decât un cusur: prea mulți nemți. Pe atunci eram un tânăr bine notat de șefii mei; purtam capela pe ureche, și-mi petreceam timpul plăcut. Făceam cu ochiul nemțoaicelor. Una dintre ele, Luiza, îmi plăcu mult. Ea și mătușă-sa erau *spălătorese* de *lingerie fină*, de cea mai fină. Bătrîna era o *caricatură*, însă avea bani. La început nu făceam alta decât să-i trec pe la ferestre, însă în curînd legai *prietenie* cu tînăra. Luiza vorbea bine *rusește*, sîsăind puțin; era *fermecătoare*; nici odată n'apî *întîlnit* altă *ființă* care să fie ca dînsa. La început o luai cam *repede*, însă ea-mi zise: „Nu-mi cere aceasta, Sașa, vreau să-mi păstrez *nevinovăția*, ca să fiu o *femeie vrednică* de tine!” Și nu făcea alta decât să mă *desmerde*, *rizînd* așa de *limpede*... Era foarte *curățică*, nici odată n'am *întîlnit* alta ca dînsa, vă spun drept. Singurică mi-a spus s'o iau de *nevastă*. Și cum să n'o ei de *nevastă*, ia spuneți!

Mă pregăteam să mă duc la colonel cu *petiția* când, pe neașteptate Luiza nu vine la *întîlnire* *întîia oară*, a doua oară, a treia oară... Ii trimis o *scrisoare*, nu-mi răspunde. Ce să fac? İmi zic.

Dacă m'ar fi *îngelat* ar fi știut să-mi arunce *praf în ochi*, ar fi răspuns *scrisoarei* mele și ar

*) Din volumul *Amintiri din casa morților*, care va apărea.

fi venit la *întîlnire*. Inșă ia nu știa să *mintă*, ea a rupt-o *scurt*. Asta-i făcută de *mătușă-sa*, mă gîndii. Nu îndrăzneam să mă duc la dînsa, cu toate că știa de *legătura* noastră și făceam, ca și cum n'ar fi știut *nimica*... Eram *grozav* de *chinuit*, i-am scris cea de pe urmă *scrisoare*, în care i-am spus: „Dacă tu nu mai vii, am să mă duc eu *însumi* la *mătușă-ta*”. Ii fu *frică* și veni la *întîlnire*. Iat-o că începe a *plînge* și-mi povestește că un *neamț*, Schultz, ruda lor *îndepărtată*, *ceasornicar* de *meserie* și *deoarecare* *vristă*, însă *bogat*, își manifestase *dorința* s'o ia în *căsătorie*, ca s'o facă *fericită*, după cum spunea el, și să nu rămîie *fără soție* la *bătrînețe*; o iubea de *multă vreme*, spunea, și *nutrea* această *idee* de mai mulți ani, însă n'o împărțise *nimănui*, și nu se hotărî nici odată să *vorbească*.

— Vezi, Sașa, îmi spunea, asta înseamnă *fericirea* mea, căci îi *bogat*; ai voi tu să mă *lipsești* de *fericirea* mea? O *privesc*, ea *plînge*, mă *desmeardă*, mă *îmbrățișă*...

— Hei! İmi spun eu, are *dreptate*! Ce câștig, să se *mărite* cu un *soldat*, chiar cu un *subofițer*? Haide, *adio* Luiza. Dumnezeu te aibă în *pază*! n'am *dreptul* să te *lipsesc* de *fericirea* asta. Și cum îi la *față*? E *frumos*?

— Nu, e *bătrîn* și pe urmă are un *nas lung*. Luiza *isbucni* în *ris* chiar.

Am *părăsit-o*: Fie, nu era *soarta* mea, mă gîndii. A doua zi trec pe *lîngă* *magazinul* lui Schultz (îmi spusese *strada* unde locuia). *Privesc* pe *geam*: văd un *neamț*, care *repara* un *ceasornic*. *Patruzeci* și *cinci* de ani, *nas acvilin*, *ochi bulbucați*, în *rîdingotă* și foarte *înalț*. Am *scuiptat* de *greață*, *văzîndu-l*; eram *gata* să *stric* *geamurile* *vitrinei*

sale... La ce bun, mă gîndii. Nu mai e *nimic* de *făcut*, s'a *isprăvit* și s'a *isprăvit* de al *binelea*...

Odată cu *noaptea* ajung la *casarmă*, mă *întind* pe *patul* meu și ați crede-o *Alexandru Petrovici*? încep a *plînge*...

Trece o zi, apoi alta, apoi a treia... Nu mai văd pe Luiza. În timpul acesta *auzise* dela o *muere* (tot *spălătoreasă*, la care se ducea *câte odată* *amanta* mea) că *acest neamț* *aflase* de *dragostea* noastră, și că din *pricina* aceasta s'a *hotărît* s'o ia de *nevastă* cât mai de *grabă*. Fără de care ar mai fi *așteptat* încă doi ani. A *forțat* pe Luiza să *mărturisească* că n'are să mă *vadă*; se pare că din *pricina* mea își *lega* *bacele* *pungei* și se *purta* *canu aspru* cu *amîndouă*, cu *mătușă* și cu *Luiza*. Poate că și va *schimba* *ideea*, căci nu era încă *hotărît*. Apoi mi-a mai spus că le-a *poftit* pe *peimăne*, pe *amîndouă*, într'o *Duminecă*, să ia *cafeaua* la *dînsul*, și că are să mai *vie* încă o *rudă*, un *negustor* *bătrîn*, *acuma* foarte *sărac* și *supraveghietor* într'un *depon* de *licheururi*. Când am *auzit* că *vrea* să *isprăvească* această *afacere* *Duminecă*, am *foșt* așa de *furios* încît n'am *putut* să-mi *păstrez* *sîngele* *rece*. Ziua *aceia* *întreagă*, și a doua zi n'am *făcut* alta decât să mă *gîndesc*. Cred că și s'a *sfîșiat* pe *neamțul* ăsta.

Duminecă *dîmineața*, nu *hotărîsem* încă *nimica*; însă *îndată* ce s'a *slujit* *liturghia*, am *eșit* *alergînd*, luai în *grabă* *bluza* și *plecai* la *neamțul* acesta.

Pentru ce mă *duceam* la *neamț* și ce *aveam* să-i *spun*, n'o *știam* *nici* eu. Pentru *orice* *întîmplare* am *pus* un *revolver* în *buzunar*, un *pistol* mic care nu făcea *mai* *nimica*, un *sistem* *vechi*, de care mă *serveam* pe *cînd* eram *copil*, și care nu mai era

Și, repetăm, era în planul guvernului ca în marea luptă între *Viena și Budapesta*, ce se da în jurul votului universal, combatanții să fie *unguri*, ca astfel numai interesele „națiunii” să aibă influență asupra felului cum se vor rezolvi.

Scosi din parlament, noi Români ne-am concentrat toată energia în organizarea de adunări populare, frumoase, înălțătoare, cari, însă, nu puteau să influențeze întru nimic soarta chestiilor la ordinea zilei, pentru că n'am făcut nimic ca să aducem la cunoștința *Vienei și a Budapestei* dorințele și cererile cărora s'a dat expresie în aceste adunări.

Rezoluțiile de protestare au fost înregistrate numai de presa românească și despre ele a luat cunoștință numai lumea românească.

N'am știut să ne manifestăm ca *factor* care trage în cumpănă și ne-am pus toată nădejdea în prietenia *altora*.

În luptele noastre naționale din deceniile din urmă încrederea aceasta în prietenia și bunăvoința *altora*, dela cari să ne vină răsplata pentru alipirea noastră tradițională către tron și patrie, a jucat rol însemnat, atât de însemnat încât ni-a făcut să uităm că alipirea noastră trage în cumpănă hotărârile numai câtă vreme este căutată și de alții. Iar alții o caută numai dacă are valoare reală.

Trebuie să ajungem *factor*, ca alții să fie seama de noi.

Lozincă „*Prin noi înșine*”, pentru a cărei încetățnire în luptele noastre naționale se străduiește „*Tribuna*”, este chemată să creeze condițiile unui tratament mai vrednic din partea „*prienților*” noștri. A condamna, deci, această lozincă, inspirată de sentimentul unei îndreptățite demnități naționale, în mod sumar cum s'a făcut din partea unui politician român la serbările jubilarie ale societății „*România Jună*”, înseamnă a nesocoti cele mai ele-

mentare legi despre dinamica politică. Și, în mod fatal, ne duce acolo unde am ajuns astăzi: să fim nebăgați în seamă de toți...

Alături de așa zisa politică „*eternă*” trebuie să facem o bine chibzuită politică „*internă*”, luând în programul acțiunilor noastre politice nu numai „*redeschiderea conștiinței naționale*”, ci și întărirea organizațiilor noastre economice și culturale. Pentru că, să nu uităm niciodată, adevărata conștiință națională nu poate fi identică cu declamarea veșnicului „*Suntem Români și vrem să rămânem Români*”, ci trebuie să se manifeste și în sprijinirea instituțiilor economice și culturale cari au menirea să promoveze înaintarea poporului românesc.

Pentru votul universal. Partidul social-democrat a făcut de câteva zile o mare agitație în jurul sufragiului universal.

În ziua de 4 Martie muncitorimea și toți aderenții votului universal, egal și secret din Budapesta vor înscena o puternică manifestație pe străzile Capitalei și în fața parlamentului. Șefii partidului social-democrat au cerut pentru scopul acesta autorizația prefectului de poliție din Budapesta. Prefectul a refuzat să îngăduie trecerea pe străzile indicate, din diferite motive și a declarat că va opri cu forța pe manifestații să ajungă în fața parlamentului, deoarece corpurile legimiteare tin în ziua aceea ședință și nu pot fi împiedecate de lama mulțimei.

Foiaia informativă a partidului social-democrat a dat cu toate acestea știrea, că aderenții partidului vor manifesta contra autorizației poliției și va ținea și adunarea populară proiectată.

Intervievat de un ziarist asupra refuzului poliției de a da drum liber manifestațiilor, prefectul Dr. Boda Dezső a spus, că atitudinea sa nu este influențată de nici un motiv politic. Măsurile poliției sunt luate numai din cauză că timpul manifestației este nepotrivit, deoarece cele 40—50 de mii de oameni împiedecă circulația pe străzile pe unde trec și afară de aceasta stân-

jenese mersul afacerilor, deoarece toate prăvăliile ar trebui să fie închise.

În cazul însă când manifestații s'ar hotări să treacă pe alte străzi unde circulația nu e atât de frecventată, atunci prefectul nu are nimic împotriva.

Va opri însă orice încercare de a ajunge înaintea parlamentului.

În cazul când manifestații nu vor putea pătrunde până înaintea camerei, partidul e hotărât să facă corpurilor legimiteare pe altă cale dorința poporului, de a introduce în lege cât mai curînd dreptul de vot universal, egal secret și după comuna.

O nouă legație română. Din Bucu-rești ni-se scrie: După ce a creat anul trecut noua legație dela Berna, d. Titu Maiorescu a creat anul acesta o nouă legație a României la Madrid.

Legatia cea nouă aduce după sine un plus de cheltuieli de vreo 40.000 de lei, din cari 26.000 lea fa postului de ministru de clasa II-a, cu o leafă de 1200 lei pe lună, 1000 lei cheltuieli de reprezentare, și 10.000 de lei chiria legatiunii.

Se da ca sigură în cercurile diplomatice numirea, în postul de ministru la Madrid, a dlui Pisoschi, actualmente consilier de legație la Constantinopol.

În proiectul de buget al exercițiului 1912—1913, d. Maiorescu a restabilit cheltuielile de reprezentare pentru toți ministrii plenipotențiarî de cl. I, așa cum era și înainte de 1901, ridicându-le dela 2400 la 3000 lei pe lună.

Manifestații anti maghiare în Croația. Din Esseg ni-se scrie: Jeri, 28 Februarie, a avut loc o mare demonstrație anti-ungurească. Mai multe mii de manifestații, între ei câteva sute de studenți, s'au adunat în fața școlii ungurești a căilor ferate.

Ceramurile ferestrilor au fost toate sparte. Manifestații au tras și câteva focuri de revolyere. Poliția nefiind în stare să restabilească ordinea, a ieșit în strade miliția, în fața căreia manifestații s'au risipit.

Votare nominală... În ședința de azi a Camerei deputaților a avut loc cea dintâi votare no-

bun la nimica. L'am încercat totuși, deoarece credeam că are să mă deie afară, că neamțul acesta are să mi spue grosolăni, și că atunci am să scot revolverul ca să-i înspăimânt pe toți. Ajung. Ni-ueni la intrare; toți erau în odăita din dărătul prăvăliei. Nici un servitor, unica servitoare lipsea. Trec prin magazin, văd că ușa era închisă în claușă. Inima mi-se sbate, mă opresc și ascult: se vorbește nemțește. Cu o lovitură de picior împing ușa care cedă îndată. Privește, masa era pusă. Se găseau o cutie mare de cafea, o mașină de spirt pe care ferbea cafeaua, și biscuțiți. Pe o altă tavă o garafă cu rachiu, pestișori, cârnați, și o sticlă cu vin. Luiza și mătușă-sa în haine de sârbătoare, stăteau pe divan. În fața lor, neamțul stătea răzimat într'un fotoliu, ca un logodnic, ce? pieptănat, în frac și cu gulerul înalt. De cealaltă parte mai era încă un neamț, acela bătrîn, gros și gras, și tăcea. Când intrai, Luiza indlemnî. Mătușă-sa salută și apoi se așeză pe divan. Neamțul se supără. Era mândros! se sculă și mi spuse, venînd înaintea mea:

— Ce doriți dumneavoastră?

Miași fi perdat cumpătul dacă nu m'ar fi susținut mânia.

— Ce dorese? Primește un oaspe, dă-i rachiu să bea. Am venit să ți fac o vizită.

Neamțul se gândi o clipă, și mi zise: Ia loc. Mă așezai.

— Poftim rachiu, beți, vă rog.

— Tu să mi dai rachiu bun, hai! Mă mândrian tot mai tare.

— E bun rachiu acestă.

Nu mai puteam de mândrie, văzând că mă pri-

vește de sus. Ceiace era mai groaznic, era că Luiza era față la scena aceasta. Am băut și i-am spus:

— Iusă, neamțule, de ce mi spui grosolăni? să facem cunoștință. Am venit la tine ca prieten.

— Nu pot să fim prietenul dumneavoastră, sunteți numai un biet soldat.

Atunci mă supărai de-al binele.

— Ah! momăie! cârnătarule! Știi că pot să fac din tine ce mi place? Uite, vrei să ți sfărîm capul cu pistolul acesta!

Scot pistolul, mă ridic în picioare și-i pun teava în frunte. Femeile erau mai mult moarte decât vii: le era frică și să sufle: bătrînul palid tremura ca o frunză.

Neamțul se miră, însă își reveni repede în fire.

— N'am frică de d-voastră, și vă rog ca om bine crescut, să încetați imediat această glumă: n'am nici de cum frică de dumneavoastră.

— O! mînti, ți-i frică! Priviți! Nici nu îndrăznește să miște capul de sub pistol.

— Nu, zice el, nu veți îndrăzni să faceți aceasta.

— Și de ce n'aș îndrăzni-o?

— Pentrucă aceasta vă este oprit cu severitate și ați fi pedepsit cu asprime.

Să! ia dracu pe imbecilul acela de neamț! Dacă nu m'ar fi împins el însuși, astăzi ar fi încă viu.

— Așa dar, tu crezi că n'iam să îndrăznesc?..

— Nu-u!

— Nu voi îndrăzni!

— Nu veți voi să mă faceți..

— Ei bine! na! cârnătarule! trag și uite! eu cade pe scaun.

Ceilalți seot țipete.

Am pus pistolul în buzunar, și intrînd la furtăreață, l'am aruncat în buruene lângă poarta cea mare.

Ajung la casarmă, mă lungesc pe pat și mi zic: Numai decât au să puie mâna pe mine! Trece un ceas, încă unul, nu mă închid. Spre seară fui apneat de un așa de mare năcaz, că eșii. Voiam cu orice preț să văd pe Luiza. Am trecut pe dinaintea casei ceasornicarului. Era o mulțime de lume, poliția. Am alergat la cunoșcuta noastră și i-am spus: „dute de cheamă pe Luiza”. N'am așteptat decât o clipă, ea veni în grabă, se aruncă la gâtul meu plîngînd. „E vina mea, îmi zise”; am ascultat pe mătușă-mea. Apoi mi povesti că mătușă-sa îndată după aceasta se întorsese acasă. I-a fost așa de frică, că se îmbolnăvise și n'a scos nici o vorbă de cele întamplate. Bătrîna nu denunțase pe nimeni: împotriva, poruncise nepoatei sale să tacă, pentru că-i era frică: făcă ce vor. Dela cele întamplate nu ne-a văzut nimeni, îmi spuse

Luiza. Ceasornicarul dăduse drumul slujnicei sale, căci se temea de ea ca de foc. I-ar fi scos ochii de ar fi știut că vrea să se însoare. Nici un lucrător nu era acasă. Le dăduse drumul la toți. Singur pregătise cafeaua și gustarea. Cât despre ruda lui, cum tăcuse toată viața, și-a luat pălăria fără să scoată o vorbă și a plecat cel dintâi. De sigur că are să tacă și acum adăugă Luiza, ceea ce s'a și întamplat. Vreme de două săptămâni nimeni nu ne-a arestat, nimeni nu mă bănuia, cătuși de puțin. Nu crede dacă vrei Alexandre Petrovici, dar aceste două săptămâni au fost toată fericirea vieții mele. Vedeam pe Luiza în fiecare zi și cât de mult se îndrăgostise de mine!

minală. Obstrucția tehnică proclamată de atâtea vreme s'a prefăcut în practică.

Tactica partidului guvernamental se reduce acum la îngreunarea votărilor nominale, neadmitând pentru fiecare cerere de concediu votare specială. Partidul justhrist se conformează tacticii noi și prezintă zilnic numai câte o singură cerere de concediu împreună cu votare nominală. Restul ședinței îl umple disensiunile în chestie de regulament și, în caz de nevoie, o ședință intimă.

Felul acesta de procedare s'a practicat și în ședința de azi. S'a votat, cu apel nominal, asupra cererii de concediu a deputatului *Vestán*, apoi trecându-se la propunerea deputatului *Kenedi*, prezentată în ședința de ieri, opoziția a provocat o nouă discuție la regulament.

Ședința a decurs șomotos, fără să se fi putut intra în ordinea de zi: disensiunea reformelor militare.

Argumente dureroase în viața Românilor din Ungaria.

De N. Iorga.

Să mi-se dea voie să mă bucur, dar din toată inima, de două nenorociri ce s'au întâmplat Românilor de sub Coroana bunului Sfânt Ștefan, cel care, precum se știe, era prietenul înainte de vreme al naționalităților.

Cea dintâi e izgonirea din seminarul romano-catolic dela Oradea-mare a unui mare număr de seminaristi români „greco-catolici”, adică a tuturor școlarilor de neamul nostru. Un pedagog, om al lui Dumnezeu, ca unul ce era cleric, s'a indignat auzind pe un elev vorbind românește, — „lătrând în valahă”, vreau să zic — la căpătâiul unui prieten de acelaș neam. Profesorii, înștiințați, au oprit această scârboasă limbă, în care totuși, cu voia Sfântului Părinte dela Roma, de două veacuri și mai bine se cântă în bisericile mure ale Românilor laudele lui Dumnezeu. Directorul, un episcop în partibus, Lányi, a

lui spunea plângând: „Dacă te surghiunese voi merge cu tine, voi părăsi totul numai să te însoțesc. Mă gândeam, să isprăvesc cu viața, atât de mult mă înduioșase. Dar după două săptămâni m'au arestat. Bătrînul și mătușă-sa, se înțeleseră să mă denunte.

Dar îl întrerupsei: Bălușin, pentru *osta*, nu puteau să-ți dea decât zece până la doisprezece ani muncă silnică, maximul pedepsei, și încă în secțiunea civilă, cu toate astea Dumnezeu ești în „secțiua particulară”. Cum se face asta?

Asta-i altă chestie, zise Bălușin. Când m'au dus în fața consiliului de război, căpitanul raportor începu să mă batjocorească în fața tribunalului, să-mi spuie vorbe urite: Nu mă poți stăpâni și-i strigai: „Pentru ce mă injuri? Nu vezi, tu, canalic, că te privești în oglindă”.

Asta m'a băgat în alt bucluc. M'au dat din nou în judecată și pentru amândouă isprăvile am fost condamnat la patru mii de nuele și la secțiua particulară. Când m'au scos pentru a-mi ispăși pedeapsa în *strada verde*, tocmai atunci aduseseră pe căpitan; fusese degradat și trimis în Caucaz ca simplu soldat.

V. Sacel.

foșt tot așa de hotărît în izgonirea graiului acelor fii ai lui Dumnezeu de calitate inferioară, mai inferioară poate decât credincioșii de odinioară, de prin cine știe ce colț de Asie, ai diecesei sale. Episcopul din partea locului a întărit măsura pedepșitoare prin care Seminarul maghiar era curățit de aceste odrasle ale sălbăteilor.

Eu am zis însă, fără să mă duc cu telegrama menită să apară apoi la gazetă: bine că s'a întâmplat așa! Numai exemple așa de căinoase ale neomeniei pot îndrepta pe atâția fruntași români uniți că legătura prin primirea celor „patru puncte” deosebire față de ortodoxia noastră „schismatică” sunt mult mai puțin lucru decât dușmănia firească a două neamuri, care totdeauna și-au stat în față și care au de împărțit același pământ. Numai dovezi de ură așa de pătimasă pot să scoată din unele îndărătnice capete tari eresia, mai rea decât aceea cu privire la Sfântul Duh, că în veacul nostru poate mi pe oameni cu sinceritate și trăinicie altceva decât aceeaș limbă, acelaș gând, aceleași vechi și veșnice tradiții, aceleași amintiri sfinte.

Și iată că, în acelaș timp, se îngăduie dela Roma, Ungurilor să facă o Episcopie prin stea haiducilor dela Tisa pentru „greco-catolicii maghiari”, ceea ce înseamnă pentru Români uniți, cari pe la Dobrița și pe la Brețe în Secuime și-au uitat limba. Se știa demult că intenția există și ea nu va fi pierdută din vedere de accia cărora lica răsărit în minte. Dar de un lucru nu se îndoiu Români: de bunătatea, nepărtenirea ba chiar de ocrotirea deosebită a Papei, care, din Roma lui, se îngrijește de viața și fericirea „colonilor români ai lui Traian”. Și iată că Papa se învoiește la cererea ministeriului unghuresc. Până acuma nu i-s'au trimis telegrame indignate dar episcopii uniți s'au strâns în sinod la Blaj pentru a lua o atitudine. Hotărîrea e frumoasă, dar ea nu va emoționa pe Români în hlamidă albă pontificală și în purpură de cardinali. Și nu-i poate emoționa: și acolo e un interes, un interes lumesc, care observă, cântărește și satisface pe cel mai tare.

„Ne-a părăsit Impăratul” s'a strigat de atâtea ori, cum se va striga mâine, când va fi celălalt Impărat al speranțelor noastre. „Ne-a părăsit Papa!” se strigă azi. Fericit sufletul nevinovat care se poate mânia, în această lume de luptă înviesumată a puterilor de „părăsiri” și „trădări” ca acestea.

Un singur lucru trebuie să ne îngrijească: părăsirea noastră de noi înșine. Și ea se va întâmpla cu atât mai puțin cu cât ceilalți, „părăsindu-ne” ne vor învăța să desbrăcăm odată vestmântul cerșetorului!

„N. Rom.”

Pentru „Românul”.

La atacurile ce mi-s'au adresat din partea ziarului „Românul” am aflat de cuviință a cere satisfacție cavalerescă dela directorul lui, d. V. Goldiș. Martorii cari s'au constituit în această afacere, întemeiați pe un paragraf al codului de onoare, au constatat că acele atacuri nu ating cinstea mea. Chestia mea din punct de vedere cavaleresc e deci lămurită.

În ce privește aprecierea activității mele publice făcută de ziarul „Românul”, deoarece autorul acelor aprecieri se ascunde după redactorul responsabil, nu-l pot trage la răspundere nici înaintea justiției, căci nu sunt dispus să mă părăsc cu un om nevinovat.

Rămâne ca opinia noastră publică să judece nivelul cultural și moral al organului susținut de comitetul național, care a publicat acele atacuri la adresa mea.

Totodată declar că afirmațiunile din articolul „Cereți dlui Goga să se explice” nu sunt adevărate. Cu aceste încheii ori ce polemică cu „Românul”.

Arad, 1 Martie 1912.

Oct. C. Tăslăuanu.

Scrisori din București.

Zile senine. — Poezia primăverii. — Când vine
15 Martie. — Ungurii din București. — O
legendă.

București, 16 Februarie.

Ce zile frumoase de primăvară. E cald și pe cerul senin, prietenos și blând nu-și plimbă umbrele nici un nor. Prin arborii de pe bulevarde zăpătesc pasări. E un cântec plin de viață, de poezia nespuse de dulce a primăverii, care vine cu pași repezi, ea a zîna mângăietoare a codrilor desfrunziți de vântul toamnei, a grădinilor cărora fiorul iernei le-a spulberat peșchabete în mii de fețe. Ea vine ca raza de nădejdie într'un suflet peste care se lăsase grea noaptea nenorocului. Și firea întreagă rîde în mângăierea razelor calde, cari zvântă câmpurile umezite, fac să dispară petele albe de zăpadă. Poate nu este poezie care se înlănțuie sufletele mai mult decât glasul primelor priveghitori, cari s'au întors în parcuri. Le ascuți și numai când vrei să tâlmăcești în cântec tresărîrea această adăncă, viața care se zbate în fiecare mugur, vezi ce slabă este puterea omului de a roda ceia ce vede, aude, ceia ce-l mișcă. Vezi atâtea lumină, te simți împresurat de atât farmec și, odată cu învierea naturii, înțelegi așa de bine, din tresărîrea sufletului tău, din tot ce te înconjoară, că ori cât de mult ne-ar fi influențat anumite lucruri, au rămas același copii ai firei iubitoare: Ne întristăm cu ea și ne bucurăm odată cu ea. Ochii noștri se înseninează văzând bruma care se așează peste erizantemile toamnei și se înseninează la vederea primilor ghiocei, pe cari țigănușii nespălați, negri îi vând pe străzile orașului.

*

Și, în fața măreței poezii a primăverii, patimile se potolesc, faptele omenești le privești cu mai multă indulgență și chiar pentru unele pornite din răutate ai un sentiment de iertare. Zimbești, văzând pe piticul ce se înarmeză cu

MOBILE

TARI, LUCRATE CU GUST ȘI IEFTINE
să pot căpăta numai la fabrica de mobile alui

Székely és Réti. Marosvásárhely,
Széchenyi-tér 47

Lucrul solid și prețurile ieftine e cauza că numărul cumpărătorilor noștri zilnic să înmulțesc.

Trusouri complete pentru mirese.

Aranjamente admirabile pentru prânzitoare, dormitoare, saloane și odăi etc.

Mobile englezești cu piele.

Prețuri de tot ieftine.

Oamenilor acreditabili se vând și pe lângă plătire în rate.

În provincie la dorință mergem în persoană și arătăm bogatul nostru catalog ilustrat.

arma uriașului din alte vremuri, ca și o esplanadă pentru atitudinea vânătorului de popularitate ieftină. Și treci înainte. În definitiv nu poți schimba pe nimenea. Și dacă oamenii îți aruncă în cale decepții, te bucuri de sinceritatea firei care nu înșală, nu minte nici odată, care nu samănă în suflete sănăuța neîncrederei, care nu mai ne dă și nu ne cere nici când nimica. Chiar sentimentul pietății față de puterea ei creatoare nu ni-l cere, dacă nu-l avem noi înăscut în inimile noastre.

În fața măreței poezii, care se desfășoară înaintea ochilor tăi te cuprinde doar regretul adânc după atâtea vieți, după atâtea gânduri, cari se sting, flori ale suflerului omenesc, cari s'au scuturat și cari nu mai învie a doua oară...

De unde mi-a venit gândul ăsta? A da. Treceam pe dinaintea salei Amicitia, locul de întâlnire, sediul societăților ungurești din Capitală. O clădire frumoasă, în mijlocul orașului, în apropierea frumoasei grădini a cișmigiului. Era în amurg. Corul unei societăți ținea probe în vederea sârbărilor dela 15 Martie. Căci ziua aceasta se serbează la București de către Ungurii de aici cu mai multă însuflețire decât într'un oraș oarecare din Ungaria. E și firesc de altfel. Într'o lume străină de aspirațiile și de mândria lor națională, puterea cu care izbucnește sentimentul lor național este mult mai mare. După câteva cântece naționale, din cari nu lipsește *Szozatul*, nici *Isten áld meg a magyar*, corul începu un cântec, ale cărui cuvinte aveau un farmec nespus în amurgul acela plin de taine, de melancolie:

„De două ori se deschide floarea salcâmului. Dar inima mea nu mai poate să se deschidă a doua oară...”

M'am gândit atunci la multe. Și, fără să vreau mi-a venit în minte furtuna care a bătut la noi. Ce furtună grozavă! Abia acum, după ce vulturile au mai conținut ne dăm seama de puterea ei. Vorba este însă: Va mai putea înflori în sufletele cutremurate floarea încrederii fără de nici o rezervă? Au fost acolo angajate suflete cu convingerile lor. Ele au dat tăria. Și ele pot să uite așa de greu. Așa de greu. Mai ales când loviturile nu s'au dat pe față ci de multe ori furiș, fără a ști de unde au venit.

Și ascultând cântecul așa de melancolic, mă mai gândeam la atâtea altele. În mijlocul capitalei, într'un local împodobit cu colorii ungurești, de sub cari s'a trimis de atâtea ori moartea asupra fraților noștri, asupra părinților noștri, oamenii aceștia pot să-și cânte cântecile lor, să-și preamărească eroii. Nimenea nu-i împiedecă. Nimenea nu se interesează de felul cum cele vreo șasesprezece societăți ungurești își pun în concordanță interesele lor cu interesele statului și poporului românesc. Nici un procuror nu se scoală să tragă la răspundere pe oratorii lor dela festivități. Nimănu-i trece prin cap să acuze de trădare de patrie pe acei Unguri, cari, deși cetățeni români, varsă lacrimi vorbind de „dulcea patrie maghiară.” Și sunt și de aceștia. La noi nu deschizi ziar să nu întâlnești aproape în fiecare zi știri despre procese intentate pentru crimă de a se fi cântat Deșteaptă-te Române.

S'a zis despre noi că suntem un neam de oameni răzbnători. Un neam de oameni cari nu uită nici odată, cari răsplătesc binele ca și răul. Sertorii vechi ne caracterizează așa, iar neamurile în mijlocul cărora trăim ne scotese așa. Poate o fi o legendă rămasă din alte vremuri. Ne-poții, durere, nu mai au tăria sufletească a strămoșilor. Azi Românul ține minte ca să aibă ce uita, după cum anumiți indivizi ridică pedestaluri, ca să aibă ce sfărâma, își înalță zei, ca să aibă ce detrona. Ne-o dovedesc aceasta faptele noastre, la cari mă gândesc acum, când e atâtea binecuvântată poezie sub cerul senin.

Corresp.

Răsunetul prigonirilor dela Oradea-Mare în Debrogea.

Discursul dlui Dr. Al. Tălășescu.

Doamnelor și Domnilor,

Existența popoarelor este în general strâns legată de terenul geografic pe care ele au fost concepute și plămădite nu numai trupește ci și sufletește. Din aceasta lege firească rezultă sentința fatală că *românismul* nu va putea viețui în afară de Cetatea lui naturală, care este *Podișul Ardealului* înconjurat de numeroase cetățui naturale munții și vălele tot aceleași cari dădeau existență deosebită Daciei Traiane.

Istoria de 1800 de ani a neamului românesc ne dovedește legea aceasta și o pune la adăpost în contra ori cărei discuțiuni.

Poporul român nici nu poate fi imaginat fără eucerirea și colonizarea Daciei de către Traian, iar ea s'au putem aprecia rezultatul acelei colonizări și modul select în care ea a fost înfăptuită ni sunt destule cele două cuvinte de titlu de noblețe ale acelei provincii romane: „*Dacia Felix*.”

Astfel se numea întru începutul ei țara strămoșilor noștri! Și nici nu mai există în tot cuprinsul vast al Imperiului Roman un titlu de noblețe mai avantajos ca acela a cetățenilor romani din Dacia, care pe atunci era paradisul imperiului.

Din privilegiile excepționale ale locuitorilor Daciei nimic nu ne-a mai rămas ca moștenire afară de vigoarea, vitalitatea mare, pe care și astăzi după o lipsă de unitate și independență politică de 1600 ani, o găsim atât de admirabil de persistentă la poporul român. Aceasta vitalitate națională a trăit până acum ca instinctul la animale în mod inconștient în sângele poporului român și numai acum în ultimul timp ea a devenit cultivată în mod conștient.

Nici nu există în istoria lumii întregi un alt exemplu în care vr'un popor să-și fi păstrat existența și caracterul său național după o așa de îndelungată servitute străină expus la interminabilele atentate de desnaționalizare. Și izolat a fost dela început acest popor despărțit de frații săi de sânge și cu toate acestea el nu s'a pierdut.

Dar poate că nu numai originea nobilă a poporului român a putut să-i dea aceea puternică tărie de rezistență în individualitatea lui națională, — poate să mai existe și un alt factor al virtuții lui ne mai auzite.

Acest factor nu-l putem găsi nici în istoria unei glorioasă dar mai mult umilită a Principatelor Dunărene cu atât mai puțin în cea a României moderne, care se frământa neconținut în lupte istovitoare de partid. Din contră existența acestor Principate dela început a fost condiționată de viața națională românească din Ardeal și chiar în timpurile din urmă înfrigurarea culturală națională a Ardealului asupra României a putut să mențină în ea caracterul pur românesc pe care Ucraina, Balcanul și Fanarul atâtea secole de-a rândul neînecat căutau să-și ștergă din inima românului. Dobrogea noastră nu s'ar fi putut romaniza fără elementul viguros ardelean care a inundat-o după anexare.

Nici astăzi după 50 de ani de independență publică și atâtea școale de autonomie România nu este nici cu un pas mai înaintată în vigoarea sa națională decât românul din Ardeal, rob de un mileniu. Boala politicianismului de partid a contaminat până și Liga Culturală, care s'a crezut că nu poate prospera fără să fie sprijinită de un nou partid politic: *Naționalist democrat*.

Misteriul puterii noastre de rezistență zace nu atât în noi cât în configurațiunea geografică a Daciei Traiane în care ne-am născut și în care am viețuit neîntrerupt până în zilele noastre; în cetatea de care vorbii la început.

Să intrăm în inima acestei Cetăți: *Ardealul*

este un *podis* deluros și muntos legat prin Maramurăș cu cel al Bucovinei, și înclinat spre Apus, Mează și Răsărit. Costișele lui se coboară încet pe mai multe văi între cari cele mai principale sunt Someșul, Crișurile, Murășul, Jial, Oltul, Buzăul, Bistrița, Siretul, Moldova și Prutul.

Aceste văi se deschid ca un eventaliu izvorând din munții Maramurășului, a Bihorulni, din ambele părți ale Carpaților și Munților apuseni cari înconjoară podișul ardelean. Ele udă toate ținuturile locuite de români. Pe aceste văi a răsunat de când a plecat dela noi dar ne-a lăsat sufletul său Tata-Traian, duiosul viers românesc care a inspirat inima poetului necunoscut când a dat naștere poemei „*Miorița*”.

Unitatea noastră națională a fost deci conservată pe de o parte de vigoarea rasei, iar pe de altă parte de configurațiunea geografică a Daciei Traiane.

Negreșit că de aceste din urmă sunt legate și astăzi atâtea și atâtea interese economice cari sprijinesc pe cele naționale.

Prin aceasta descriere topografică vreau să arăt că existența națională a romanilor din Transilvania și Ungaria nu este numai treaba lor cum pretind unii Ardeleni și cum cred cei mai mulți bărbați politici, pot zice toată oficialitatea noastră; ea este treaba pe viață și moarte a tuturor românilor din cuprinsul vechei Daciei Traiane. Tot aceasta zicem și despre Bucovina.

Existența sau stingerea neamului românesc pe Podișul ardelean atrage după sine în modul cel mai firesc existența sau stingerea neamului românesc pe dealungul tuturor văilor ce se scurg de pe acel podiș. Aceasta prefacere vitală este absolut naturală.

Până când pe riurile noastre vor curge numai sudori, fie chiar anestecate cu lacrimi de ale neamului românesc nime nu poate avea teamă de stingerea rasei noastre, cu toate că ea este înconjurată din spre uscat ermetic numai de limbi străine și dușmănoase.

Nu mai Gurile Dunării și coasta Mării ne dau libertatea economică necondiționată, numai pe aici poate fi dus steagul nostru național și fluturat peste tot pe unde ne poartă interesele, numai acești plămămi de resuflare economică înțeleg importanța configurațiunei geografice a podișului Ardelean cari ne dau afluenții Dunării de jos, și caracterul național al artelor prin cari circulă sudoarea și suflotul românesc.

Presupunem că limba noastră și cu ea neamul întreg s'ar stinga în Ardeal. *Rezistența* statului național românesc ar scădea din ce în ce față de puhoiul străin care ar inunda mereu văile și câmpiile noastre pân' la Istru, pân' la Mare, existența statului român ar fi slăbită, scurtată.

Porturile noastre cari în mod firesc sunt gurile arterelor de scurgere ale produselor economice ardeleni, după cum o recunoșc însăși economiștii unguri, vor deveni cu inecul vasele economiei naționale ale ungarilor. În felul cum ei au reușit să curme trecerea viersului fluierului ciobanului român peste Carpați, vor reuși să-și împlinească cu timpul și visul lor secular prin care ei consideră țările dela Gurile Dunării aparținând în viitor Ungariei. Acest pericol va deveni pentru noi cu atât mai mare cu cât este mai probabilă ruperea Croato-Slavoniei de Ungaria și cu ele și a portului Fiume care de altfel este constat că fiind prea departe de Ardeal este numai în mod artificial îngreunător artera de scurgere pentru comerțul Transilvaniei.

Închipuiți-vă dar ce împeștrită ar deveni țara noastră dacă golurile pe cari le-au umplut și le umplu mereu aici românii din Ardeal le-ar fi umplut Ungurii. Să nu ne facem iluzii că am putea împedeca această invasiune! Ea va continua în mod firesc până ce nu se va echivala densiunea populațiunei dela noi cu cea din Ardeal și până nu se va egala cultura agricolă a poporului de jos. Starea latifundiară a proprietății no-

AVIZ! Avizez on public, că **ATELIERUL DE SPĂLAT RUFELOR ȘI DE CURĂȚIT** de sub firma **BETTELHEIM K. UTÓDA** din strada **AULICH LAJOS 2**, — l-am renovat, introducând **MAȘINI ȘI MOTOARE** necesare, prin cari pot satisface tuturor cerințelor — schimbând cu această ocaziune și personalul. — Conform cerințelor moderne, necruțând nici o jertfă materială, am nizuința ca să-mi asigur și pe mai departe sprijinul on. public. Ori-ce lucrare o execut la timp și prompt. Ori-ce specialitate, fie cât de migăloasă și fină, trusouri dantele etc. le curăț admirabil. **PENTRU TRANSPORTAREA RUFELOR** am la dispoziție oamenii mei, cari aduc și duc albiturile gratuit. — Comande din provincie se execută la timp. — Cu deosebită stimă:

Telefon 851

stre rurale este foarte favorabilă pentru colonizare străină. În contra căreia abia pot lupta azi guvernele. Măne însă, când agrarieni români, în majoritate lipsiți de simț patriotic național, vor fi mai bine organizați, guvernele române vor fi prea slabe să le reziste. În orice caz emigrațiunea din Ardeal va continua mereu până ce râurile ce ne vin de acolo vor curge spre noi și până când omului îi va fi mai ușor să se coboare decât să se suie pe râu.

Astfel s'au populat și câmpiile Ungariei până la Tisa din elemente românești mereu scurse dintr'acolo, dar neavând ca sprijin nici o organizațiune politică național românească și având pe umeri povara servitutei maghiare cari azi s'au crigat în Ianicerii, în călăii neamului românesc din cuprinsul politic al Ungariei. Aproape patru milioane de români sunt în celeste strănși în desvoltarea lor națională etnică și economică.

Tinta distrugerii lor este școala și biserica noastră, instituțiunile noastre culturale, limba noastră străbună în locul căreia ei ni-o impun pe a lor, pe cea turanică și eu ea stingerea individualității noastre ca popor distinct.

Un țipet de indignare de desperare națională se aude dela Oradea-mare, unde călăii națiunii noastre taie limbile teologilor noștri cu aceeași barbarie ca și în timpurile de tristă memorie când tarul Bogar al Bulgariei tăia limbile românilor cari nu se rugau lui Dumnezeu pe slavonește.

Acel țipet de indignare, izvorit din sufletul bravilor studenți iubitori de neamul lor, ne comandă conștiinței noastre naționale să nu ne lăsăm a fi striviți ca niște vermi de cătră un popor de rasă ignorabilă, care, dacă a putut în timpurile de invasiune barbară, când eram istoviți, să pună stăpânire pe avutul și pe corpul nostru, dacă cu ajutorul Austriei ne dețin încă în stare de semirobie, trebuie să-i silim ca să recunoască că sufletul nostru a rămas întotdeauna liber și că din el nu avem de dat nimănui tribut decât națiunii noastre, Dumnezeului nostru!

Așa dar pentru ca să le dovedim Ianicierilor dela Crișul Repede că românul nu-și vinde sufletul mă adresez DVoastre sufletelor românești dela Dunăre și Marea Neagră să protestăm în numele întregii națiuni române pentru insulta ce se aduce limbei românești, să îndestulim nevoile studenților suferinzi ca virtutea lor românească să nupoate cădea în tentațiune; iar răii dela Budapesta și dela Orade să știe că Românul chiar pe Câmpiile Ungariei este de aici încolo conștient de superioritatea lui etnică în trecut și viitor și să nu uite că Biborul este o fortăreață indiscutabilă a neamului românesc, o putere firească a noastră pe care nu avem de gând să o cedăm nimănui și nici odată. Pe Dumnezeu nu!

Un zărândan.

Greva minerilor englezi.

Istoricul. Tratatul. — Condițiile de pace.

Industrialia Britanie a ajuns din nou victima unei puternice greve a lucrătorilor mineri. Raporturile dintre muncă și capital, dintre mineri și proprietarii minelor de cărbuni nici astăzi nu s'au putut îmbunătăți în așa fel, încât să asigure pentru totdeauna liniștea spiritelor și să protejeze în felul acesta progresul marelui industriei engleze. Cei doi factori economici de cea mai mare importanță în evoluția economică a omenirii întregi muncă și capitalul stau într-o permanentă luptă unul în fața celuilalt, care este cu atât mai îndârjită cu cât organizația muncitorilor este astăzi atât de puternică încât poate ține piept multă vreme celei mai îndârjite rezistențe a capitaliștilor. Este un război veșnic care se răsbună cumplit, — nu asupra muncitorimeii, care în cazul cel mai rău își îmbunătățește în mod minim situația, nici asupra capitalismului, care urecă prețul producțiunii în raport cu sporirea salariilor, — ei se răsbună asupra consumatorilor, a căror contribuție se mărește în mod considerabil, ori de câte ori se ivește câte un conflict de natura aceasta.

Lată de ce Anglia însași cu toate bogățiile ei industriale a ajuns să se inspăimânte în fața amenințărilor grevei, care poate aduce după sine pagube de milioane într-o singură zi.

Cari sunt motivele grevei.

Motivele sunt de două feluri. Unele cari regulează timpul de lucru, altele cari fixează plățile: maximul orelor de lucru și minimul de salariu. Lucrătorii mineri cer o urcare de 20% asupra salariilor și opt ceasuri de lucru pe zi. Aceste condiții nu au fost primite încă de proprietarii minelor de cărbuni. Pericolul care amenința cu toată influența lui dezastruoasă echilibrul economic al Angliei, a necesitat grabnica intervenție a guvernului, care până în prezent a silit o mare parte a proprietarilor să accepte condițiile lui intermediare între capital și muncă.

Cu toată intervenția aceasta însă greva nu mai poate fi împiedecată. În multe părți s'a început și se lățește cu o rutență inspăimântătoare.

Asupra mișcării grevei primim următoarele informații telegrafice:

Londra, 1 Martie. — Astăzi șefii corporațiilor minerilor au continuat tratativele cu reprezentantul guvernului și acela al proprietarilor de mine. Lucrătorii cer minimul de salariu fixat în ședința corporațiilor dela 2 Februarie a. e. adică un plus de 20% asupra lefilor actuale.

Până în prezent nu s'a ajuns la nici o înțelegere. Tratatul se continuă.

Londra, 1 Martie. — Raportul oficial arată astăzi următoarele date: Guvernul este informat, că în unele părți, muncitorii, din motive cari nu depind de ei, nu primesc salariu corespunzător. De aceea este necesar, să se stabilească o modalitate, care să asigure muncitorimeii o plată corespunzătoare și anume conformă cu împrejurările unde lucrează; apoi să se stabilească garanții împotriva abuzurilor. Guvernul proiectează consfătuiri cerețiale, în care reprezentanții ambelor părți să se înțeleagă asupra minimului de salariu. La aceste consfătuiri ia parte și reprezentantul guvernului.

Londra, 1 Martie. — După nouă consfătuiri muncitorii băieși au hotărât să mențină condițiile de împăcare. Numărul greviștilor era la amiază de 300 de mii, după amiază s'a ureat la aproape un milion.

Primul ministru Asquith a înaintat proprietarilor de mine un nou proiect. Tratatul au luat o întorsătură.

Londra, 1 Martie. — Deoarece până în momentul de față (3 ore p. m.) nu s'a ajuns la nici o înțelegere, greva se întinde în toată țara. Intre Sommerset și Fife toți muncitorii au părăsit adâncimile băilor de cărbuni. S'a constituit un serviciu de pază, care să împiedecă ruinarea băilor prin introducerea conductelor de apă sau prin aprinderea gazurilor din interiorul minelor.

Londra, 1 Martie. — În localitățile industriale se simte de pe acum lipsa de cărbuni. Directorii de fabrici au hotărât sistarea lucrului. De asemenea societățile de căi ferate au luat dispoziții să se restrângă circulația. Căile ferate sunt păzite de asemenea depozitele și gările. Guvernul a luat dispoziții ca armata să stea gata pentru orice eventualitate. De asemenea s'a dat ordine ca soldații să înlocuiască unde să poate pe greviști.

Londra, 1 Martie. — Fabricile de aci sunt în mare parte închise. O jumătate de milion de muncitori au rămas pe drumuri, din lipsă de cărbuni.

Telegramele de seară.

Londra, 1 Martie. — Fondurile organizației muncitorilor mineri pot plăti în decurs de două săptămâni lefurile tuturor lucrătorilor, astfel încât greviștii pot rezista fără grija zilelor de mâne. Afară de aceasta asociațiile muncitorești din străinătate le pot sta într'ajutor așa că situația devine foarte îngrijitoare.

Minerii din Belgia, Franța și Statele Unite fae aet de solidaritate cu tovarășii lor englezi. Aceștia însă nu au lipsă de ajutor, pentru că milioanele lor de rezervă, sunt suficiente pentru câștigarea învingerii.

Londra, 1 Martie. — Trenurile cari sosese în toate gările sunt goale. Publicul se teme să călătorească din cauza greviștilor, cari amenință să strice liniile și să atace trenurile.

Londra, 1 Martie. — Primul ministru Asquith și-a pus toată influența de a se acorda minerilor minimul de salariu. El a declarat, că o colosală răspundere cade asupra acelor, cari împiedecă realizarea acestei condiții.

Armata e consemnată pe lângă liniile ferate și în ținuturile minelor de cărbuni.

† Dr. Ioan Maior.

Martii în 27 Februarie s'a stins din viață la Orăștie, în casa soarelui săi, tânărul avocat al Iliei-Mureșane, Dr. Ioan Maior, înfrânt de o camplită boală de piept ce n'are îndurare.

Defunctul era un caracter înzestrat cu cele mai frumoase calități și mintea lui armonioasă era inspirată de-o nemărginită dragoste pentru neamul său. Prin moartea lui se pierde un reprezentant de seamă al generației tinere și se distrug începuturile unei activități de-o rodnicie rară în viața poporului nostru.

S'a născut din țărani săraci la poalele Munților Apuseni, în Sâncraiu de lângă Aiud, el a bătut aceiaș cale spinoasă, întretăiată de nesfârșite mizerii, pe care s'a înălțat partea cea mai mare a intelectualilor români de astăzi. A studiat la Blaj și la Brașov, stânjenit de veșnice neajunsuri materiale și totuși înălțat printre cei dintâi în considerația superiorilor și a colegilor săi. În mijlocul unor contemporani ca Goga, Agârbiceanu, Lupăș și în mijlocul atâtor oameni de seamă din această generație care a îmbogățit cu frumoase puteri de muncă toate terenurile vieții noastre, Ioan Maior a putut să se afirme la loc de frunte și a fost poate omul, care n'a avut decât numai simpatii. Ca elev în clasele ultime ale liceului a publicat versuri, povești și legende în „Revista Ilustrată” și în „Familia”, a tradus din Virgil și Horaț, și a tradus întreagă epopeea „Toldi Miklós” de Arany, reușind să înălțuiască atențiunea lumii literare și deșteptând în cercuri largi speranțe din cele mai frumoase.

Avântul acesta frumos a fost însă curind secat de mizeria cu care a trebuit să se lupte ca student universitar în Budapesta. Luminile ochilor săi albaștri mari și fruntea lui largă și senină, au fost curind întunecate de grija carierei ce și-a ales, căci în sufletul lui Ioan Maior trăia mai vie, decât toate ambițiile literare ce puteau să-l ispitească, dorința de-a ajunge un sfătuitor priceput al poporului nostru, cu ale cărui necazuri era atât de intim înfrățit. Dar organismul lui debil n'a putut să reziste până în sfârșit. Abia la începutul activității sale ca avocat, o boală cruntă, alimentată de mizeriile întregii sale vieți, îl răpește azi din mijlocul nostru. Deplângem în el pe un bun și valoros tovarăș, trecut din viața aceasta înainte de a ne fi putut da întreagă măsura puterilor sale de luptă.

În urma lui rămâne o tinără soție și doi copii, din cari cel mai mare de 3 ani, iar cel mai mic de un an. Dumnezeu să le dea tărie sufletească, iar pe iubitul nostru prieten așeze-l cu dreptii.

Războiul italo-turc.

Intervenția puterilor pentru pace. — Franța dușmană Italiei. — Bombardarea orașului Moca. — Comori găsite în zidurile orașului. — Acțiunea Italianilor în Marea Roșie.

Atât la Roma cât și la Constantinopol puterile agită mereu pentru încheierea păcii. Condițiile de pace însă, considerându-se ambiția ambelor puteri beligerante, zădărnicesc orice înțelegere. Italia menține decretarea anexiunii, Poarta la rândul ei pretinde suveranitatea Sultanului și nimicirea decretului de anexiune. Cu toate acestea atât Austria cât și Germania s'au alăturat la proiectul ministrului de externe rus Sassonow de a porni o acțiune comună în favoarea păcii.

Franța dușmană Italiei.

Repetatele conflicte franco-italiene dela proclamarea războiului încoace, precum și vădita simpatie a Francezilor pentru Poartă sunt de natură de a influența tratativele de pace în favoarea Turciei.

„Journal des Débats” într'un articol mai lung critică chestia intervenției puterilor în favoarea păcii și în cuvinte aspre se aruncă asupra guvernului italian, care în două rânduri a decretat anexarea Tripolitaniiei, fără ca Turcia să piardă teren, nici cât pui piciorul, fapt care poate constitui o mare piedecă în stabilirea condițiilor de pace. Nici o putere nu poate sfătui Poarta să renunțe la un ținut, care este încă aproape *neocupat*. Nici înfricările cu izbucnirea războiului balcanic, sau cu măcelărirea creștinilor nu pot influența aci. Puterile vor putea stabili condițiile de pace numai având ca bază o învoială, iar nu o învingere.

De aci se vede, că Franței îi pare și astăzi rău, că n'a pus ea întâi stăpânire în Tripolitania.

Asupra tratativelor primim următoarele informații telegrafice:

Petersburg, 1 Martie. — Aci se crede că răspunsul Romei la intervenția puterilor va fi favorabil păcii. Guvernul italian nu va avea nici un motiv să privească cu neîncredere tratativele de pace, deoarece suveranitatea Italiei asupra provinciilor ocupate rămâne neatăcută.

Constantinopol, 1 Martie. — În cercuri bine informate se zvoneste, că puterile și-au ales timpul cel mai nepotrivit pentru a interveni în favoarea păcii. De prezent Turcia nu poate ceda, căci în cazul acesta ar răscula pe toți Arabii împotriva sa.

Bombardarea orașului Moca.

Orașul Moca a fost bombardat de italieni. Obuzele au dărâmat o casă veche în zidurile căreia erau ascunse comori mari, cari abia cu prilejul acesta au putut fi descoperite. Comoara aceasta constă din bani vechi abisiniani, pietri scumpe de smarald, diamante și bucați mari de aur.

Italianii pe Marea Roșie.

Constantinopol, 1 Martie. — Italianii au prins un vapor grecesc pe marea Roșie, pe care l-au anchetat. Un profesor turec găsit pe acest vapor a fost făcut prizonier și trimis în Massana.

Blocada Italianilor este tot mai strictă. Italianii se învârtesc în jurul orașului Hodeida și caută motive de bombardare.

Italianii înaintea Smyrnei.

Constantinopol, 1 Martie. — Valiul din Smirna înștiințează, că eri după apusul soarelui au apărut în fața portului mai multe vapoare italiene. Erau însă atât de departe încât nu s'a putut constata numărul lor.

Cronică externă

Revoltă militară în China. Din Peking se telegrafiază că garnizoana chineză din Peking s'a revoltat, neprimind de mai multă vreme solda. Noua republică, lipsită de mijloace materiale, nu poate să facă față plăților până nu va contracta un împrumut.

Încercările ofițerilor de-a mulcomi soldații au rămas fără rezultat. Revoltații au pornit în oraș jefuind prăvăliile negustorilor. Au dat apoi foc la mai multe case din apropierea palatului. Președintele Yuan-Sikai a trimis împotriva lor garda civilă, care a fost primită cu împușcături.

Turburările au ținut până a doua zi. Mulți cetățeni au fost răniți. Pagubele pricinuite de soldații revoltați sunt foarte mari.

Ofițerii numai cu anevioie au putut îndupleca soldații să se întoarcă în cazarnă.

Viitorul panislamismului. Nu de mult a apărut un interesant studiu asupra panislamismului, datorit lui Hairalah, un arab cu cultură aleasă, ce și-a făcut-o în țările apusene ale Europei.

În studiul acesta Hairalah constată că întreaga lume musulmană trece acum printr'o perioadă de complectă decădere. Dintre toate statele musulmane, numai Turcia își mai păstrează independența complectă, — dar și existența ei este întreținută prin căi artificiale. Cea mai mare parte din Africa împărtășește islamismul, dar cu toate acestea, în continentul acesta nu se mai găsește astăzi nici un stat musulman independent.

Dar decăderea se manifestă nu numai în domeniul politicii, ci și în acela al științei, literaturii, economiei, industriei și al artei. Tot cu ceeace se poate mândri islamul stă în trecutul lui. Musulmanii nu pot uita trecutul lor înfloritor și visează să'l reînvieze. Aceasta și este rațiunea de a fi așa numitei mișcări panislamiste.

Când cineva vorbește despre panislamism trebuie să aibe în vedere două categorii de musulmani. Poporul incult, fanatizat de mullale, speră că, într'un viitor mai mult sau mai puțin îndepărtat, islamismul va cuceri lumea prin foc și sabie. De aci rezultă dușmănia și netoleranța față de tot ce e creștin. Și această concepție din când în când se manifestă prin izbucnirile sălbatice de fanatism contra creștinilor și prin propaganda războiului sfânt.

În ceeace privește însă musulmanii culti, dănsii apreciază binefacerile culturii apusene dar ei înșiși fiind în intimitatea lor musulmani răi, socotese totuși că e necesar să întrețină în mod artificial fanatismul religios. Pentru ei religia este un mijloc cu ajutorul căreia erod că vor putea să mărească coeziunea între musulmani, pentru recăstigarea vechei puteri și străluciri.

În panislamism, conchide autorul, se ascunde o mare putere internă și el poate ori să salveze islamul, ori să'l peardă. Pe toată suprafața globului pământesc trăesc mai mult de 300 milioane de musulmani. Pe aceștia îi leagă religia, limba comună literară și tradițiile. Sunt liberi de toate boalele sociale ale apusului îmbătrânit. Dacă stratal mai cult al musulmanilor va aprecia aceste calități și se va folosi de ele pentru reînvierea economică și spirituală, atunci se va deschide un viitor senin celor 300 milioane de musulmani. Dacă însă, conducătorii musulmani își vor cheltui forțele urmărind scopuri înguste naționaliste ori religioase, atunci activitatea lor va fi un dezastru definitiv pentru islamism. Totul depinde de faptul dacă panislamismul se va lăsa ori nu de politică.

„Seara”.

INFORMAȚII.

A R A D, 1 Martie n. 1912

— Demonstrații antimaghiare în București? În numărul nostru de ieri am înregistrat știrea ziarelor ungurești că studențimea universitară din București ar fi manifestat, cu prilejul balului coloniei austro-ungare, împotriva Ungariei.

„Poința Naț.” publică următoarele despre aceste pretinse manifestațiuni:

Partidul național-liberal n'a fost nici odată partizanul dezordinilor și nici odată acei cari s'au dedat la tulburări n'au avut îngăduirea sau aprobarea noastră.

Acest lucru este știut de toată lumea; în orice împrejurări noi am căutat să menținem liniștea.

Eri însă când s'a răspândit prin Capitală zvonul că studenții universitari români — aceia cari în toate împrejurările au dovedit că țin sus stindardul demnității naționale — vor face o demonstrație ostilă în fața teatrului, am stat o clipă și ne-am gândit dacă nu cumva entuziasmul nostru tineret nu are dreptate.

Cum? Tocmai în aceste momente când „Budapesti Hirlap” își permie să facă ironii la adresa A. S. R. Principesei Elisabeta a României, noi să dăm pradă unguirilor sala Teatrului Național ca să joace într'ansa ceardașul și să cânte imnurile lor soviniște?

Zvonindu-se că studenții universitari vor face manifestație, d. Ioan Mitilineu, prefectul poliției, a luat măsuri întinse spre a preîntâmpina orice demonstrație.

În piața Teatrului Național se aflau, dela orele 9, dnii Nicolae Pop, D. Dumitrescu, Rafael și Crețu, inspectori de poliție; Archip și Negulescu comandantul sergenților și ajutorul d-sale; comisarii Olărașu și Const. Pirăianu, precum și un mare număr de sub-comisari, agenți și sergenți de oraș.

N'a fost nimic. Mai mulți studenți universitari ne-au declarat următoarele:

Ori-ce manifestație a fost zădărnicită de intervenția unui ex-student Ghimbășanu, care fără să fie autorizat de nimeni, a tratat în numele studențimei cu colonia austro-ungară, mulțumindu-se cu declarația că nu se vor arbora drapele ungurești și nici nu se va juca ceardașul.

— Din despărț. Marghita al Asociațiunii. Au contribuit în favorul desp. nostru al Asociațiunii, pentru a se abona gazete populare, următorii domni, cărora le exprimăm și pe calea aceasta căldurcasele noastre mulțumite:

Dr. Aurel Năchita adv. 30 cor., Dr. Iuliu Chiș adv. 20 cor., Dr. Dionisie Stoica dir. de bancă 15 cor., Iuliu Filimon protopop Celănaș 10 cor., Cor. Manu preot Abram 10 cor., Victor Pop paroh Cheț 10 cor., Cornel Antal paroh Petriș 10 cor., Teodor Simoc paroh Abrămuț 4 cor., Romul Buzilla paroh Sfârnaș 4 cor., Vasile Anca paroh Dișer 2 cor., George Navrea paroh Voivozi 2 cor., Alimpiu Simoc geometru Marghita 2 cor., și Ioan Man inv. Sfârnaș 2 cor. În total 121 cor. Pentru abonarea gazetelor s'au făcut deja pași de lipsă.

În numele despărțământului Marghita al Aso-

MOBILE

În cea mai modernă execuție se pot procura la:

pentru dormitor
sufagerie
locuțe, garton
în garnitură de
piele și de aramă
precum și covoare

O. W. Kessler

fabricant de mobile

Sibiu—Nagyseben, Str. Șaguna Nr. 7.

Asociației: Marghita, la 25 Februarie 1912. — Dr. Dionisie Stoicea, directorul desp.

— **Dela societatea Petru Maior.** Primitiv următoarele: Societatea „Petru Maior” în ședința generală extraordinară din 25 Febr. n. a adus hotărârea de a se înscrie membru ordinar al „Asociației pentru literatura română și cultura poporului român”.

Totodată a luat deciziunea să trimită 50 cor. „Asociației” ca din suma aceasta să fie înscrși 20 membri ajutători la „Astra”, anume: pentru răscumpărarea cununilor pe mormântul fostului ei membru onor. Ioan cav. de Pușcariu 30 cor., și a fostului ei membru ordinar Aurel Beleş.

Pentru comitet: N. Caliman, v. preș. George Stefanică, secretar.

— **Spre America.** Sărăcia și scumpetea, cei mai vrăjmași dușmani ai poporului dela sate (pe lângă beție bine înțeles, care intră în altă categorie de dușmani) îndeamnă pe mulți români să se ducă în America de unde dacă pot se câpa teferi de nenorocirile fabricilor se întorc iarăși acasă cu părălute frumusele, care le îngăduie un trai mai bun și mai liniștit.

În părțile noastre emigrările acestea, cu toată opreliștea guvernului, sunt în masă. După statistica pașapoartelor din 1910 au fost în primele două luni 513 cazuri de emigrare, în partea cea mai mare români, câțiva șvabi și un număr neînsemnat de unguri. — În 1911 numărul celor plecări s'a redus ce e drept la 221 de inși, surprinderea este însă cu atât mai mare cu cât în anul acesta emigrările au crescut din nou la 450, dintre cari câțiva șvabi și abia 2 unguri. Restul din număr destul de considerabil îl formează bieții Români, pentru cari „buna” noastră patrie e atât de vitregă.

Motivele acestor emigrări pot fi multiple. Nu ne îndoiim că afară de sărăcie și scumpete răul tratament din partea statului încă este o vină destul de considerabilă și poate cea dintâi. Guvernele noastre nu s'au gândit nicădată să ia măsurile necesare pentru ușurarea traiului la sate, să vândă latifundiile grofești și la țărani români, să înlesnească industriile de casă, să încurajeze diferitele industrii mărunte, pomăritul, creșterea vitelor și alte îndeletniciri de agonisire la țară. Ele știu una: *maghiarizarea școalelor și scaparea bisericilor românești.* — Restul nu le interesează. Atunci de ce ne-am mira de ce ia Românul tolagul pribegiei!

— **Convocare.** Reuniunea învățătorilor din protopopiatul Halmagiuului își va ține proxima ședință de primăvară Joi la 23 Febr. (7 Martie) a. c. în opidul Halmagin.

Programa: 1. Chemarea Duhului sfânt. 2. Constatarea membrilor. 3. Cuvânt de deschidere. 4. Prelegere intuitivă cu recuzite fizice de Savu Dorea. 5. Spre o cultură pedagogică germană, disertație de Traian Magier. 6. Rapoartele comisiunilor. 7. Este suficient ori ba numărul orelor din religioasă provăzut în planul de învățământ? 8. Incasarea taxelor. 9. Propuneri și interelări. 10. Restaurarea corporațiilor pe noul period de 3 ani. 11. Fixarea viitoare ședințe. 12. Încheiere.

Halmagiu, 16 (29) Febr 1912. Mihail Vidu, președinte.

— **Serată literară.** Duminică la 3 Martie n. orele 8 seara, muncitorii români din Arad, aranjează a 9-a serată literară în separe-ul „Millennium”. După conferința, al cărei subiect va fi: „Alcoolul și relele lui”, va urma declamații, monoloage și muzică. Muncitorii români sunt rugați să veni în număr cât se poate de mare, deoarece această ședință literară este de interes general. Intrarea liberă.

— **Foamete mare în China.** Ambasada chineză din Viena a primit știri că în imperiul chinez bântuie o foamete îngrozitoare de vre-o 2 luni.

În provincia Kiang-su, 1 milion locuitori n'au ce mânca, iar în provinciile An-Hui și Hu-Semi peste 500,000 locuitori se luptă cu foamea.

Cu toate că autoritățile ascund adevărata situație, s'a constatat că peste 2 milioane și jumătate locuitori n'au ce mânca.

Copiii mor cu sutele, sau se dedau la cerșit, cei mari se constituiesc în cete de spărgători și devastază prăvăliile și magazinele. Din această cauză în acele părți comerțul și industria a încetat cu desăvârșire.

La Mai foametea va lua proporții și mai colosale.

La Saughai s'a înființat un comitet internațional pentru a veni în ajutorul populației care suferă de foame.

Comitetul primește articole de alimente și donații în bani. Acel comitet va interveni pe lângă instituții de binefacere și populația din Europa să contribuie și ele cu obolul lor, pentru a veni în ajutorul populației care suferă de foamete.

— **Scandalul din Nisa.** Un mare scandal întâmplat în zilele trecute într'un club din Nisa a alarmat întreg publicul elegant al Rivierei. Marchizul Montebello a avut un conflict cu baronul Saint-Marc pe care l-a lovit cu bastonul. Lovitura a fost atât de aspră încât a atins și o damă din apropiere, care în gingășia ei a căzut loșinată.

Faptul acesta a îndârjit atât de mult sexul frumos al aristocrației prezente încât s'a repezit în corpore asupra marchizului „impoli” căruia i-au tras o lecție așa cum nu se aștepta, din partea unor buze atât de fragede și a unor mânuțe atât de fine. Cu primul tren marchizul a părăsit Riviera.

— **Faliment de milioane.** Din Deva ni-se scrie: Tribunalul de aci a judecat ieri cazul de faliment al comerciantului jidan Steiner Ferencz.

Pe masa falimentului au fost depuse creanțe în valoare de peste trei milioane de coroane. Creditorii sunt în număr de 147. Activa falimentului abia este de 1 milion așa încât de abia 30% vor fi acoperite. Sunt plângeri, că falimentul ar fi fraudulos, de aceea tribunalul a pornit cercetări. Se crede că pasivul e cu mult mai mare. Sunt mulți păgubași români.

— **Groznică faptă a urei.** „Libertatea” amuță: În Orăștie, din jos de biserică gr.-or. română, trăia un funar, Müller Vinceze, care luase în căsătorie pe o văduvă, Ilka Gombos, cu care trăia însă rău de tot. Duminică trecută nenorocitul soț, a venit acasă beat pe la miez de noapte și eică a sărit cu sfadă la femece. Din sfadă s'a făcut bătae. El eică ar fi vrut să tragă focuri dintr'un revolver asupra ei, dar revolverul ruginit n'a prins foc. Atunci femecea a luat o săcule din cuhnă și a început a-l tăia ca un măcelar pe ghebosul ei soț, cu mult mai slab ca ea, — și i-a dat vre-o 20—25 tăieturi de săcule. Pe urmă, deși era mort, a luat briciul și i-a mai tăiat și gâtul. Apoi s'a dus și s'a înștiințat la poliție, unde a fost arestată.

— **Mulțămită publică.** Cu ocaziunea producției aranjate în Turnișor de corul bisericesc, Duminică în 29 Ianuarie st. v. (11 Febr. n.) a. c., au binevoit a suprasolvi următorii P. T. Domni: V. Păcală profesor la internatul de fete în Sibiu 1 cor., A. Popovici econom seminarial Sibiu 1 cor., Nicolau Drăgan notar Bungard 2 cor., T. Modran paroh Bungard 2 cor., Dion. Bueur și Ilie Păstina studenți în teologie în Sibiu câte 30 fil., Ioan Munteanu 186 econom Turnișor 50 fil.

Primească sus numiții domni expresiunea sincerei mulțămite, ce corul bisericesc din Turnișor

le aduce și pe această cale, pentru sprijinul și material dat la realizarea scopului nobil ce-l urmărește.

Asemenea aduce mulțămită tuturor participanților, pentru interesul manifestat față de niștințele noastre culturale.

Venitul curat al producției a fost 70 cor., din cari 20 cor. sau dat pentru augmentarea bibliotecii parohiale 25 cor. bisericeii pentru școală, și 25 cor. „Fondului corului bis.” — La acest fond d. paroh Toma Doican din Sebeșul de jos, încă mai înainte a contribuit cu 3 cor. pentru care maritim dar corul bisericesc îi aduce deplina sa mulțămită și recunoștință. — Turnișor la 12 (25) Februarie 1912. — În numele corului bisericesc Romul Platoș paroh, președinte, Pavel Vule, casar.

— **Bombe în Macedonia.** De vre-o câteva luni încoace, Macedonia a devenit teatrul unor atentate cu bombe cari prevestese lucruri grozave pentru la primăvară.

După atentatele cu bombe cari s'au comis la Iștip, zilele trecute s'a descoperit o bombă la casa unui turc din Radovișta (vilaietul Cosova) care era situată în apropierea conacului. Autoritățile fiind avizate, a sosit la fața locului căpitanul de jandarmi cu mai mulți jandarmi cari au ridicat-o de acolo și au aruncat-o într'o vale.

Bomba explodând căpitanul de jandarmi și cinci soldați au fost omorâți pe loc iar alte 5 persoane grav rănite.

Săptămâna trecută au mai explodat două bombe în apropierea băncii Salonice din Bitolia. Bombele fiind așezate într'o grămadă de pietre, acestea au fost proiectate până pe scările băncii; au fost sparte în același timp numeroase geamuri la casele din apropiere.

Criminalii n'au putut fi descoperiți.

— **Femei — judecătoare aspre.** Încă un progres a fost realizat în America.

La curtea cu juri din orașul Seattle, în statul Washington, unde femeile au câștigat exercitarea deplină a drepturilor politice, au participat pentru prima dată, acum câteva săptămâni, două fice ale Evei în calitate de jurați.

Dar chestia zilei nu a fost aceasta, ci mai degrabă severitatea excesivă a celor două jurate împotriva unei fete care fusese târâtă înaintea justiției pentru că arsesse câteva lovituri de bicișcă unui magistrat care o supăraseră.

Pe cei 10 jurați bărbați se arătau indulgenți, gata aproape să achite, cei doi colegi în rochii au fost nemiloși rămânând inebranabili în hotărârea lor. Săraca fată care la începutul ședinței șoptise apărătorului ei că nu e nevoie să se forțeze de vreme ce sunt și femei printre jurați, cât s'a înșelat.

Căci în cele din urmă cei doi jurați femeni au convins tot juriul și acuzața a fost condamnată.

— **Ziarul „Tribuna” se află de vânzare în București la Librăria „Neamul Românesc” Calea Victoriei No 107.**

x Dacă vrei să bei ceai ieftin, poți să încerci, căci litru de rum englezesc și o cutie de ceai costă numai 2 cor. Un litru de esență pentru diferite licheururi 50 fil., un litru esență de rachiu 20 fil. și un litru esență pentru rum 40 fil.

Preservative pentru bărbați și dame bucata 40 fil. Legături pentru vătămătură, pentru burtă precum și alte articole ce se țin de branșe se află la drogueria „Juger” alui Fekete Mihály, Marosvásárhely, Piața Széchenyi. Comandele peste 10 cor se trimit franco.

x Numai sămânțe de a lui Mauthner târguiesc economii și grădinarii, cari să știu cugeta bine asupra lucrului; și atunci dacă altfel de sămânțe ar fi mai ieftine, pentru că știm din experiență, că acele nu corespund și numai paguba lor o să fie la urmă.

Birkenheuer Miklós

Arad, strada Deák Ferencz 40 a.
în fața hotelului „Vass”.

Săcănie nouă.

Recomandă publicului prăvălia sa de coloniale și delicatose, înființată după experiența câștigată în cursul mai multor ani, și asortată întru tot corespunzătoare cerințelor timpului.

Are în depozit șuncă de Praga, costițe afumate, mezeluri, tot felul de delicatose, brânzeturi, șampanie fabricat francez și indigen, cognac, liqueruri. Fructe sudice, mandarine și mere de Tirol.

Telefon 890.

x **Noutate.** Ferestrele de fier „Köpplinger”, brevete în 14 state, sunt cele mai perfecte și ieftine.

După multe încercări mi-a reușit totuși să inventez un astfel de instrument, care întrece la facerea ferestrelor de fier pe toate cele de până acum. Prin urmare rog pe toți cei interesați, arhitecți, anteprenori, proprietari, ori lăcătuși, ca cu privire la prețul de nimic — voind să și comande marfa aceasta să se adreseze la mine, în ofert. Lucrarea acestor ferestre bazându-se pe o simplă găurire (așadară nu pe șine) în care se așează bazele de fier, fierul nu și pierde din soliditate, ci dimpotrivă câștigă. Din figura de mai jos se poate convinge ori și cine despre acest adevăr ce ridică practicitatea acestei invenții, singura firmă **Leptor János**, fabrică de articole de fier și lăcate, Budapesta, X. Str. Asztalos Sándor 16.

ECONOMIE.

Adunarea generală a „Crișanei” din Brad. Institutul de credit și economii „Crișana” din Brad, una dintre cele mai solide și bine consolidate bănci românești, și-a ținut în ziua de 25 l. c. n. adunarea generală ordinară, sub prezidiul președintelui V. Damian. A luat parte ea în totdeauna un număr însemnat de acționari din Brad și jur. Din raportul direcțiunii ce s'a prezentat, s'a putut constata, că Institutul a făcut un pas însemnat spre progres, urcându-și activele dela 2 milioane 128.000 cor. la 2,755.000 cor., iar venitul curat dela 57.404 cor. la 60.025 cor. Dividenda s'a stabilit ca și acum un an în 11% = 11 cor. de acție A fi deci acționar la „Crișana” înseamnă a avea o investiție sigură și foarte rentabilă de capital. Toți ramii de operațiune arată creșteri frumoase. Acest spor a determinat apoi direcțiunea de a propune adunării generale urcarea capitalului societății, de prezent de 200.000 cor. la 400.000 cor. În afară de capital, societatea mai dispune de fonduri însemnate, în sumă de cor. 205.000.

Propunerea a fost primită cu unanimitate prin ceea ce i-s'a dat „Crișanei” posibilitatea de a intra în șirul băncilor mai mari românești.

Se prevede deja de acum, că emisiunea cea nouă va reuși pe deplin, căci interesul ce se manifestează în jurul ei, e foarte viu. Nici nu e mirare, căci „Crișana” a știut să se avânte de vreo câțiva ani în așa măsură, că se poate zice cu drept cuvânt, că azi a ajuns a fi una dintre primele institute financiare ale noastre în ceea ce privește soliditatea, culața și buna reputație.

De spiritul de filantropie, de care sunt însu-

șii conducătorii ei, nici nu mai vorbese, căci e lucru în dezbate cunoscut, că în privința aceasta „Crișana” bate toate recordurile. Din venitul curat de 60.025 cor. a votat în ast-an pentru scopuri culturale și de binefacere spectabila sumă de 11.300 cor. Relativ întrece deci aici toate băncile românești, iar absolut e întrecută numai de cel mai mare institut financiar al nostru, căci singurul acesta votează mai mult pentru scopuri publice. Dela înființarea ei și până astăzi, „Crișana” a jertfit cu totul peste 105.000 cor., acestea sunt cifre, cari fac ori ce comentariu de prisos.

Iată distribuția celor 11.300 cor. votate acum:

1. Fondului cultural arhidiece. din Sibiu, rata anuală din suma votată de cor. 1000, cor. 200.
  2. Fondului pentru zidirea seminarului gr.-or. din Caransebeș, din suma votată de cor. 300, cor. 100.—
  3. Rata penultimă din suma de 50.000 cor. votată pentru complectarea gimnaziului gr.-or. din Brad la 8 clase cor. 6250.
  4. Fondului gimnazial din Brad 2000 cor.
  5. Fondului protopresbiteral al Zarandului 300 cor.
  6. Fondului protopresbiteral al Hălmașului 700 cor.
  7. Bisericii gr.-or. rom. din Brad 400 cor.
  8. Bisericii gr.-or. rom. din Crișeior 200 cor.
  9. Bisericii gr.-or. rom. din Ormindea 200 cor.
  10. Bisericii gr.-or. rom. din Tărățal 100 cor.
  11. Bisericii gr.-or. rom. din Ribița 100 cor.
  12. Bisericii gr.-or. rom. din Mesteaciu 100 coroane.
  13. Bisericii gr.-or. rom. din Săturău 100 cor.
  14. Bisericii gr.-or. rom. din Bontăști 100 cor.
  15. Mesei studenților dela gimn. gr.-or. rom. din Brad 100 cor.
  16. Mesei studenților dela gimnaziul gr.-or. rămân din Brașov 25 cor.
  17. Mesei studenților rom. academiei din Cluj 25 coroane.
  18. Lui Gheorghe Pașca, elev la școala comercială română din Brașov, ajutor pentru continuarea studiilor 100 cor.
  19. Lui Aron Petruț, elev la gimnaziul rom. din Brașov ajutor pentru continuarea studiilor 100 cor.
  20. Lui Dionisie Benea, ascultător la facultatea de medicină din Viena, ajutor pentru continuarea studiilor 50 cor.
  21. Lui Ioan Pleșa, ascultător la facultatea de medicină din Cluj, ajutor pentru continuarea studiilor 50 cor.
- Total 11.300 cor.

Dorim deci „Crișanei” ca să poată prospera și în viitor în aceeași măsură îmbucurătoare ca și până acum spre a putea rămânea și de aici înaintea ceea ce este azi: cetățenie economică și culturală a Zarandului românesc.

Dzeu să-i ajute!

Un acționar.

BIBLIOGRAFII.

Cărți mai nouă apărute:

- S. Mehedinți.** Cătră „Popesții” partidului liberal a 20 bani + 3 bani porto.
- S. Mehedinți.** Cătră noua generație. (Editura Minervei) a 1.50 + 10 fil. porto.
- Ion Gorun.** Lume năcăjită. Povestiri. (Editura Minerva) a 2.— + 20 fil. porto.
- Theodor Simons.** Pagini romane. Trad. de L. Constantinescu-Delabaia a 30 fil + 5 fil. porto.
- Teodor Romul.** Prin Turnu-Roșu spre România a 1.20 + 5 fil. porto.
- Teodor Romul Popescu.** Din Carpați a 1.50 + 10 fil. porto.

POȘTA REDACȚIEI.

Reșița română. Alegerile de comitete parohiale nu privesc publicul mare.

POȘTA ADMINISTRAȚIEI.

Spasie Cristea, Jidovin. Acțiunile societății Arad-csanădi vasut. se vând cu prețul de 195 coroane. (Prețul nominal 200 cor.) Obligațiunile de prioritate cu 6 procente se vând cu 215 cor. (Prețul nominal 200 cor.) Obligațiunile de prioritate cu 5 procente se vând cu 200 cor. (Prețul nominal 200 cor.)

Redactor responsabil: **Iuliu Giurgiu.**
„Tribuna” institut tipografic, Nichin și cons.

Dentist in Cluj.

NAGY JENŐ

specialist pentru dinți artificiali fără pod în CLUJ-KOLOZSVAR.
(La capătul străzii Jókai, în casa proprie.)
Pune dinți și cu plătire în rate pelângă garanță de 10 ani.

Dentist in Cluj.

Leon Tolstol.

228

RĂȘBOIU ȘI PACE.

ROMAN.

Trad. de A. C. Corbul.

(Urmare).

— Treceam tocmai prin fața casei lui Jussupoff... Intendentul care mă cunoaște a dat fuga după mine ca să mă întrebe dacă n'as dori să-i cumpăr ceva mobile. Am intrat din curiozitate și am descoperit o șifonieră și o toaletă!... Știi cât a dorit întotdeauna Vera să aibă mobilele acestea, și cât am discutat despre acest subiect! Și ce mobile frumoase, cu secret englezesc!.. Scumpa mea Vera le dorește de mult; vreau să-i fac o surpriză. Am văzut în curtea dtale o mulțime de moșii.. dați-mi și mie unul... îl voi plăti bine.

Contele se întunecă și zise:

— Cere contesei, nu mie; eu nu mă amestec în nimic.

— Dacă vă deranjează... lăsați, vă rog... Mă gândeam numai la Vera!..

— Ah! duceți-vă la dracu, la dracu, la dracu! strigă contele. Mi-se învârtește capul!

Și ieși din odaie.

Contesa începu a plânge.

— Da, da, mama sunt vremuri grele astea, reluă Berg.

Natașa dete fuga afară.

— Știi de ce? zise Petra.

Natașa înțelese numai decât că fratele ei o întreba dacă cunoaște pricina scenei care avusese loc între contele și contesa. Ea nu răspunde.

— Fiindcă papa a voit să dea toate răniților, zise Petra. Așa mi-a spus Wasilici. Eu cred...

— Eu cred, striga deodată Natașa întorcând spre fratele ei chipul său mândros, eu cred că asta e așa de uricios, așa de abominabil. nu, nu știu cum s'o mai numesc. Ce, suntem și noi nemți?

Gitlejul i-se strânse de un plâns convulsiv, și temându-se să nu și cheltuiască mânia, ea dete fuga în salon.

Berg ședea alături de contesa și o consola respectuos, cu o rudă.

Contele, cu pipa în mână se plimba prin odaie când Natașa cu obrazul contractat intră ca o vijelie și apropiindu-se cu pași repezi de mama ei:

— E urât, e îngrozitor, strigă ea. Nu, nu se poate ca dta să fii dat o astfel de poruncă.

Berg și contesa o priviră cu uluire.

— Mamă, nu e frumos! Ia privește în curte, au să rămână aci.

— Ce ai tu? Cine rămâne aci?

— Răniții. Nu, mamă, nu e frumos. Mamă dragă, iartă-mă, dar ce ne pasă nouă de toate lucrurile pe cari vrem să le luăm cu noi! Uite-te, la toți acești bieți oameni cari stau în curte. Nu, asta nu este cu putință.

Contele care sta lângă geam tresări și se nita pe geam afară.

Contesa își privia fiica și văzându-o rusinată de acțiunea mamei ei, apoi văzând emoțiunea tinerei fete, înțelese pentru ce contele nu voia s'o privească.

— Ah! dar faceți tot ce vă place: vă împedec eu? zise ea fără a se preda încă de tot.

— Mămuțo dragă, iartă-mă.

Contesa o respinse pe Natașa, și se apropiă de contele.

— Amicul meu, da poruncile pe cari le crezi nimerite. Eu nu știam nimic, făcu ea plecând ochii cu un aer încurcat.

— Pui de găină dau lecție cloștelor! zise contele îmbrățișându-și nevasta, care ajunsese chipul ei rusinat la pieptu-i.

— Papa, maman, așa dar imi dați voie? merg să dau poruncile.

Și Natașa dete fuga în curte, sprintenă și ușoară.

Oamenii nu voiră la început s'a creadă și contele fu silit să vie el în persoană, spunând că toate carele trebuiau descărcate și puse la dispoziția răniților, iar lăzile, cuferile și mobilele transportate în odăile goale.

De data asta poruncile păruse firești și toți oamenii casei, ca pentru ași resemnărea greșala se puseră în grabă în serviciul răniților, cari ieșiră cu toții de prin odăi și înconjurară carul cu chipurilele palide și voioase.

Răniții deprin casele vecine văzând că li-se pun carele Rostovilor la dispoziție, cerură să fie luați și dânsii.

— Ei bine, aci mai au loc patru inși; făcu logofătuș contelei Dau și carul meu: am să găsesc eu un locșor aiurea.

— Dați-le și carul cameristelor mele, zise contesa: o voi lua pe Doniașa cu mine.

Toți ai casei păreau voioși și mulțumiți.

Natașa era într'o stare de exaltare fericită, cum nu mai cunoscuse de mult.

Sonia era nu mai puțin ocupată: dar activitatea ei se exersa într'un invers același a Natașei. Ea aduna obiectele menite să rămână, după dorința contesei, făcea liste și se silea să ia cu dânsa cât mai multe lucruri posibile.

(Va urma)

REISZ MIKSA FABRICĂ DE MOBILE

in

BÉKÉSCSABA — NAGYVÁRAD

Andrássy-ut 41—43. Rákóczi-ut 14.
(Lângă »Apollo«).

Post sigur și stabil

poate afla un tânăr comerciant, care po-
sede limba română, maghiară și germană.
Oferte sub »Viitor sigur« sunt a se trimite
la administrația ziarului nostru.

Agenți

cari posed limba română, maghiară și ger-
mană, cu plată fixă și provizie mare — se
caută. Oferte sub »Căștig mare« sunt a se
trimite la administrația ziarului nostru.

In atenția pomicultorilor!

Ofer altol de pruni bosniaci ca
»Balkanska Carica« (Regina bal-
canului) și »Kraljica Bosne« (Re-
gina Bosniei). — Altoiul de 2-3
ani cu coroană admirabilă e cel
mai bun din diferitele soluri de

pruni. Poama e foarte mare, excepțional de dulce și
foarte gustoasă. Se coace spre sfârșitul lui August,
când se poate folosi ca deesert, pentru uscat, la fa-
bricarea țuicei și a sligovișului. — Prunii mei nu
sufer de căderea frunzelor, (Polystigma rubrum) ca
de regulă alte soluri la cari în mijlocul verii cade
frunza, pricinuind stricarea poamei. Acest soi a fost
premiat în diferite rânduri, cu premiul întâi din par-
tea guvernului. A fost premiat la expoziția milenară din
Budapesta 1896 și la expoziția din Viena 1897 cu me-
dalie de aur, la expoziția internațională din Paris 1900
cu medalie de argint și în fine la expoziția regnicolară
din Bosnia și Erșegovina ținută la Sarajevo iarăși cu
medalie de aur. — Pentru calitatea prunilor garantez.

Sava T. Kojdic,
mare proprietar în Brečka, Bosnia.

Fischer Testvérek

fabrică de rolete, îngrădituri, site, rolete
de oțel și matrațe.

Arad, József főherceg-ut Nrul 18.

Fabrica: Kossuth-utca 45.

Recomandă în atenția on. public totfelul de lucruri de branșe, cari se află
în magazinul firmei, cu prețuri ieftine.

Ingrădituri dela 30 fil. în sus metru

Catalog la dorință gratuit.

Insoțirea de credit din Paloș.

Convocare.

Membrii »Insoțirii de credit în Paloș« sunt invitați prin aceasta, în conformitate
cu § 20 din statute la

a IV-a adunare generală ordinară

care se va ținea în Paloș la 10 Martie n. a. c., la 2 ore p. m., în școala confesio-
nală, cu următoarea

ORDINE DE ZI:

1. Raportul direcțiunii și bilanțul an. de gestiune 1911.
2. Raportul comitetului de supraveghiere.
3. Distribuirea profitului curat realizat.
4. Modificarea statutelor.
5. Alegerea unui membru în direcțiune.
6. Eventuale propuneri.

Paloș, în 10 Februarie 1912.

Direcțiunea.

Active Contul Bilanț cu 31 Decembrie 1911. Pasive

Cassa în numărar	659 16	Cvota vărsate	2731 40
Escompt	120176 —	Fondul de rezervă	3400 —
Imprumuturi pe obligațiuni	11936 —	Depuneri spre fructificare	51157 74
Moară	15170 74	Imprumuturi proprii	111370 —
Mașini agricole	13430 —	Interese tranzitoare anticip.	2320 —
Cereale	1821 71	Creditori	183 68
Mobilier	338 —	Profit curat	1009 84
Marfă	3867 98		
Realități	2255 17		
Cumpănă	312 90		
Interese restante	900 —		
Int. tranzit. de împrum. proprii	1310 —		
	172172 66		172172 66

Debit Contul Perdere și Profit Credit

Interese de dep.	1861 32	Interese după împrumuturi	9131 76
Int. de împr. prop.	6890 46	Venite dela moară	2090 15
Salare	1400 —	Venite dela mașini agricole	785 06
Relut de cvartir	150 —	Venite dela marfă	340 —
Chirie	110 —	Venite dela cereale	230 —
Spese de cancelar.		Proviziuni	93 —
încălzit, lum., etc.	381 93		
Porto	45 09		
Dare dir. și arunc.	635 20		
10% după int.			
de depuneri	186 13		
Profit curat			
	12669 97		12669 97

Paloș, 31 Decembrie 1911.

Emil T. Gheaja m. p.
președinte.

Ilie Maftciu m. p.
contabl.

DIRECȚIUNEA: ;

Atanasie Grapă m. p.

Maftci Rusu m. p.

Andrei Samoilă m. p.

Am cenzurat conturile prezente și le-am aflat în ordine și consonanță cu registrele
principale și auxiliare.

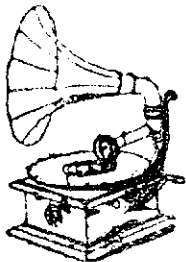
Paloș, 10 Februarie 1912.

COMITETUL DE SUPRAVEGHIERE:

Nici o fabrică de gramafone și cufone nu poate să lifereze mai ieftin ca

Reich Aladár,

atelier de instrumente muzicale.

Budapest, VIII., Népszínház-u. 27 T.

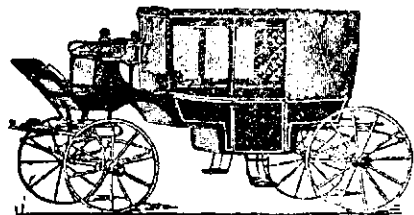
Catalog gratuit.

Heinrich Rastler

fabricant de trăsuri,

Sibiu, Strada Rosenanger 18.

Aduc la cunoștința on. public din loc și provincie, că țin în depozit cele mai moderne trăsuri, precum și tottletul de căruțe.

Primesc ori-ce lucrare de reparare și transformare, vâpsire și pregătire de șele în preț foarte ieftin.

Lepter János, fabrică de piese de fier și articole de lăcătușerie.

Budapest, X. Asztalos Sándor-ut 16. sz.
 Intințată la 1885. Adresa telegrafică: LEPTER, Budapest, Pékerdő. Telefon 55-22.

FERESTRE prinse în rame de fier, cele mai perfecte și mai ieftine în timpul prezent!

Noutate!

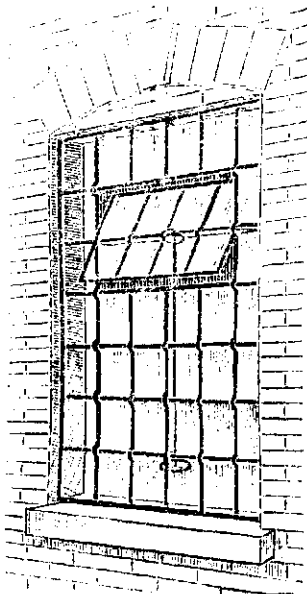
Noutate!

**FERESTRELE
 KÖPLINGER
 BREVETATE.**

**FERESTRELE
 KÖPLINGER**

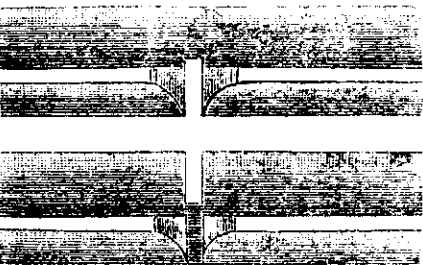
sunt practice pentru:

magazii,
 hambare,
 fabrici,
 grajduri,
 verenzi și
 case de sticlă.

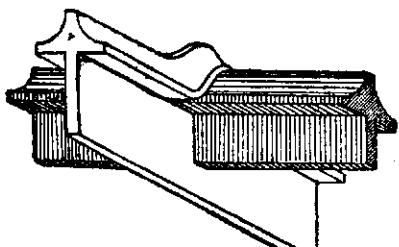

INTRODUSE
 IN 14 STATE
 CIVILIZATE!

La cerere trimitem Catalog și prospecte.

Sistemul vechiu.

Sistem Köplinger.

Un mijloc de întărire pentru bolnavii de stomac

și pentru toți aceia, cari fie prin receală ori îngreunare de mâncări, fie prin lipsa de apetit, prin mistuirea grea, ori în urma mâncărilor prea reci ori prea fierbinți au contractat

catar, sgârșciuri, dureri de stomac etc.

este medicina

Baldrianum a doctorului Engel.

Baldrianum se recomandă contra tuturor durerilor de stomac, are calitățile unui vin excelent, care păzește contra tuturor urmărilor, precum: nervositate, insomnie, amețeli și flegmă.

În urma compoziției sale excelente, având vin de Samos, picături de Baldrian, sirop de smeură și de ci-reșe. Baldrianum este de recomandat și contra constipției și diareei precum și la toate cazurile, când se reclamă întărirea organismului.

Baldrianum Dr. Engel nu conține absolut nici o materie stricăcioasă și se poate întrebuița și din partea celor cu construcție mai slabă, precum dame și copii, timp mai îndelungat. E de preferat să se ia dimineața pe nemâncate și seara înainte de culcare în cantitate de un păhar de licheur. Copiii și cei slabi să ia Baldrianum în apă caldă și să-l îndulcească cu puțin zahăr.

Baldrianum Dr. Engel se află în sticle de 3 și 4 coroane în toate farmaciile din Ungaria, precum și în Arad, Aradul-nou, Ologovác, Gyorok, Mènes, Paulis, Lippe, Hidegkut, Vinga, Székesut, Pécska, Torny, Világos, Egres, Nádas, Berzova, Orczifalva, Merczifalva, Sándorháza, Bogaros, Szerb-Sz.-Péter, Perjámos, Szemlak, Sáfalva, Nagylak. Farmaciile din Arad trimit în ori-ce parte.

Să ne păzim de imitații!

Cereți numai

Baldrianum Dr. Engel!

STEFAN SLADECK IUN.

FABRICĂ DE MOBILE

VİRSET

strada
 Kudritzner No. 44-46.

: Cea mai renumită :
 mare fabrică
 de mobile
 din sudul Ungariei
 (Versecz).

Pregătește mobilele cele mai moderne și luxoase cu prețuri foarte moderate.

Mare depozit de placi excelente, covorașe, perdele, țesături foarte fine și mașini de cusut.

„PESĂCANA”

institut de economii și credit, societate pe acțiuni în Pesac.

Convocare.

Domnii acționari ai institutului de economii și credit, societate pe acții „PESĂCANA”, prin aceasta sunt convocați și rugați a participa la

a V-a adunare generală ordinară

ce se va ține la **12 Martie** st. n. 1912 la orele 1/2 11 a. m. în Pesac în localitățile institutului.

OBIECȚE :

1. Raportul direcțiunii și a comitetului de supraveghere.
2. Aprobarea bilanțului pe 1911.
3. Darea absolutului direcțiunii și comit. de supraveghere.
4. Distribuirea profitului curat.
5. Alegerea alor 2 membrii în direcțiune.
6. Eventuale propuneri ivinde în sensul §-lui 27. l. k. din stat. soc.

Pesac, la 27 Februarie 1912.

DIRECȚIUNEA.

ÎNCHEIEREA SOCOTILOR

ALE INSTITUTULUI DE ECONOMII ȘI CREDIT, SOCIETATE PE ACȚII „PESĂCANA” PE ANUL 1911.

Activa — Vagyon	Contul bilanț pro 1911. — Mérleg-számla 1911. évre.	Pasiva — Teher	
Cassa — Készpénz	7470 14	Capital — Részvénytőke	44850 —
Escont — Leszámitolt váltók	144725 10	Fond de rezervă — Tartalékalap	827 60
Obligațiuni — Kötvények	25919 40	Depuneri — Betét	84425 13
Mobillar — Butor	490 86	Reescont — Visszleszámitolás	44290 —
Lombard — Előleg értékpapirokra	1810 —	Diversi creditori — Különféle hitelezők	2705 —
Diversi debitori — Különféle adósok	1484 71	Dividendă neridicată — Fel nem vett osztalék	292 —
		Interese transit. — Átmeneti kamat	828 41
		Profit — Nyereség	3682 07
	181900 21		181900 21

Perdere — Kiadás	Contul Profit și Perdere — Nyereség és Veszteség számla.	Profit — Bevétel	
Interese la depuneri — Betéti kamat	3189 27	Interese de escont — Váltó-kamat	9872 08
Interese la Reescont — Visszleszámitolási kamat	2220 90	Interese de oblig. — Kötvény-kamat	2314 86
Salare — Fizetések	2199 34	Proviziuni — Jutalékok	484 39
Regii — Különféle kiadások	431 82		
Marce de prezentă — Jelenléti szelvény	45 60		
Dare — Adó	742 33		
Chirie — Házbér	160 —		
Profit — Nyereség	3682 07		
	12671 33		12671 33

Pesac, la 31 Decembrie 1911.

Cusman Bogdan m. p.
director.

Pentru contabilitate:
Victor C. Fizeșianu m. p.

DIRECȚIUNEA :

Cusman Bogdan m. p. Ioan Selejan m. p. Vichentie Păcurari m. p. Manoilă Biaș m. p. Damian Andraș m. p.

Subsemnatul comitet de supraveghere am examinat conturile prezente și le-am aflat în ordine și consonanță cu registrele societății.

Alólírott felügyelő-bizottság jelen mérleg-, nyereség- és veszteség számlákat megvizsgálta és mindenben helyesnek találta.

COMITETUL DE REVIZIUNE : — A FELÜGYELŐ-BIZOTTSÁG :

Dr. George Adam m. p. Liviu Magdu m. p. Vichentie Mirei m. p. Todor Selejan m. p.